

ORTAÖĞRETİM DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ

9

**ETKİNLİKLERLE
ÖĞRENİYORUM**

1. ÜNİTE

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ 9

1. ÜNİTE ETKİNLİKLERİ

1.
ETKİNLİK

Ünite	Bilgi ve İnanç
Kazanım	– İslam’da bilginin kaynaklarını açıklar.
Etkinlik Adı	Doğru-Yanlış

Aşağıdaki ifadelerden doğru olanların başına D, yanlış olanların başına Y harfi yazınız.

1. İslam’a göre bilgi edinme yollarından biri de sadık haberdir.
2. Dinî sorumluluğun ön şartı akıl ve irade sahibi olmaktır.
3. Hz. Peygamber’den gelen bütün rivayetler mütevatir haber kapsamındadır.
4. Tevazu, ilim öğrenmek isteyen kimsenin sahip olması gereken niteliklerden biridir.
5. Hakka’l-yakîn, bir şey hakkında habere dayalı olarak bize ulaşan kesin bilgidir.
6. İslam dininin iman esaslarını kısa ve öz bir şekilde ortaya koyup açıklayan ilme akaid ilmi denir.
7. İnsanın bilmediği, tanımadığı kişiler hakkında tahmine dayalı konuşmasında bir mahzur yoktur.

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ 9

1. ÜNİTE ETKİNLİKLERİ

2. ETKİNLİK

Ünite	Bilgi ve İnanç
Kazanım	– İslam'da bilginin kaynaklarını açıklar.
Etkinlik Adı	Dolduralım

Aşağıdaki tabloyu uygun ifadelerle doldurunuz.

İslam'da Bilgi Kaynakları

1.

2.

3.

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ 9

1. ÜNİTE ETKİNLİKLERİ

3. ETKİNLİK

Ünite	Bilgi ve İnanç
Kazanım	– İslam’da bilginin kaynaklarını açıklar.
Etkinlik Adı	Listeleyelim

İslam’a göre ilim öğrenmek isteyen kimsenin sahip olması gereken niteliklerden beş tanesini yazınız.

01

Tevazu sahibi olmalıdır.

02

03

04

05

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ 9

1. ÜNİTE ETKİNLİKLERİ

4. ETKİNLİK

Ünite	Bilgi ve İnanç
Kazanım	– İslam'da bilginin kaynaklarını açıklar.
Etkinlik Adı	Tamamlayalım

Aşağıda verilen kelimelerden uygun olanlarıyla cümleleri tamamlayınız.

salim duyu organları, mütevatir, ilham, ilim, doğru haber, marifet, kesin, rüya, selim akıl, vahiy, keşif

1.

Bilgi, İslam âlimleri tarafından genelde iki kavramla ifade edilmiştir:

- a. bir şeyi olduğu gibi ve gerçeğe uygun şekilde bilmektir.
b. bir şey hakkında düşünerek derin bilgi ve anlayışa ulaşmaktır.

2.

İslam âlimleri bilimsel gelişmelere öncülük etmiş, hak din olan İslamiyet'in anlaşılmasında daima olan bilgi kaynaklarını esas almışlardır.

3.

İslam âlimleri, hataya düşmemek için, bilgi edinmenin farklı yollarından objektif ve açık olan sadece şu üç tanesini temel almışlardır:

a.

b.

c.

.....

.....

.....

4.

..... yoluyla peygamberlere gelen haberler sadık haber olarak adlandırılır.

3.

Bazı bilgiler herkes tarafından aynı düzeyde algılanamayan ve anlaşılamayan, farklı yorumlara açık subjektif bilgilerdir. Bu bilgiler objektif ve kesin olmayıp bazen gerçek olabilir. Ancak başkaları için bağlayıcı olamaz. Şunlar bu tür bilgi kaynaklarıdır:

a.

b.

c.

.....

.....

.....

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ 9

1. ÜNİTE ETKİNLİKLERİ

5. ETKİNLİK

Ünite	Bilgi ve İnanç
Kazanım	– İslam’da bilginin kaynaklarını açıklar.
Etkinlik Adı	Sınıflandırılma

Verilen kavramları ilgili bölümlere göre sınıflandırınız.

Sezgi

Vahiy

Rüya

Mütevâtir Haber

İlham

Selim Akıl

Keşif

Salim Duyu

Zan

Deney

KESİN BİLGİ KAYNAKLARI

-
-
-
-
-

KESİN OLMAYAN BİLGİ KAYNAKLARI

-
-
-
-
-

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ 9

1. ÜNİTE ETKİNLİKLERİ

6. ETKİNLİK

Ünite	Bilgi ve İnanç
Kazanım	– İslam’da bilginin kaynaklarını açıklar
Etkinlik Adı	İşaretleyelim

Aşağıdaki ifadelerden kesin bilgi kaynağına dayananları K, zanni bilgi kaynaklarına dayananları Z harfiyle işaretleyiniz.

1. Gelecek ile ilgili hislerimiz ve öngörülerimiz bizi yanıltabilir.
2. Mantık kuralları insan düşüncesinde doğruluğu tartışılmaz ilkelere dir.
3. İnsanların gördüğü rüyalar günlük hayatta aynen gerçekleşebilir.
4. İnsanlar duyu organlarıyla normal şartlar altında olguları doğru bir şekilde algırlarlar.
5. Takım elbiseli, güler yüzlü bir adamın davranışları onun tamamen güvenilir biri olduğunu göstermez.
6. Peygamberler sıdk sıfatına sahip oldukları için dinî emirleri asla yanlış şekilde anlatmazlar.
7. Birbiriyle bağlantısız çok sayıda muhabir aynı bilgiyi verdiği nde şüphesiz doğru kabul edilmelidir.
8. Aşçıbaşının dün gece yaptığı güzel yemekler onun bu akşam da lezzetli yemekler yapacağını göstermez.
9. Bilimsel deneylerin bağlayıcı olması herkes tarafından aynı şekilde gözlemlenmelerinden dolayıdır.

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ 9

1. ÜNİTE ETKİNLİKLERİ

1. ---, insanın akıl ve duyularla bilemeyeceği alanlarda bizi bilgilendirir. İnanç esasları, ibadetler, ahlak ilkeleri ve sosyal ilişkiler yanında yaratılış ve ahiret hayatı hakkında da bilgiler verir. Evrenin niçin yaratıldığı ve varlıklar hakkında açıklamalar yapar.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdaki kavramlardan hangisi getirilmelidir?

- A) Vahiy
- B) Akıl
- C) Rüya
- D) Akide
- E) Ahlak

2. Duyular âlemine ve duyularla algılamayan âleme ait her şeyi bütün ayrıntılarıyla bilen anlamında Yüce Allah'ın güzel isimlerinden biridir.

Bu parçada bahsedilen güzel isim aşağıdakilerden hangisidir?

- A) es-Semî
- B) el-Alîm
- C) el-Basîr
- D) el-Vedûd
- E) es-Samed

3. İslam'da bilginin kaynaklarından ve bilgi elde etme yollarından biridir. İnsanın doğru karar vermesini sağlar, herhangi bir olumsuzluktan veya ortamın kötülüğünden etkilenmeden yaratılıştaki temizliğini ve safiyetini korur. İnsanın hayır ile şerri ayırtedebilmesi ve hayrı tercih etmesi onun sayesinde mümkün olur. Bu kavram Kur'an-ı Kerim'de ve hadislerde geçen fitrat kavramıyla yakından ilişkilidir. "Her çocuk fitrat üzere doğar..." (Müslim, Kader, 23) hadisi insanın temiz bir karakterde yaratıldığına işaret eder. İslam âlimleri de fitratı, insanların doğuştan hakikati ayırt etme ve İslam'ı kabul etme kabiliyeti şeklinde yorumlamışlardır.

Bu parçada hakkında bilgi verilen kavram aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Salih amel
- B) Sadık haber
- C) Selim akıl
- D) Sadık rüyalar
- E) Salim duyular

4. Sözlükte güven içinde bulunmak, korkusuz olmak, tasdik etmek ve inanmak gibi anlamlara gelir. Terim olarak, Allah'tan (c.c.) getirdiği hususlarda peygamberi doğrulamak ve ona inanmak şeklinde tanımlanır.

Parçada tanımı verilen kavram aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İhsan
- B) İhlas
- C) Akaid
- D) İman
- E) Akide

5. İmanla bilgi arasında çok yakın bir ilişki söz konusudur. Bir kişinin iman etmesi için önce iman edeceği hususta bilgi sahibi olması gerekir. Dolayısıyla her inanan kişi, neye inandığını bilebilir fakat her bilme eylemi inanmayı ortaya çıkarmayabilir. İnanılacak esaslarla ilgili bilgiye iman denilebilmesi için, kişinin kalbinde özgür iradeye dayalı bir tasdik, teslimiyetin ve boyun eğişin bulunması gerekir. Bilginin imanın garantisi olamayacağı Kur'an-ı Kerim'de farklı ayetlerde vurgulanır. Allah'ın (c.c.) varlığını bildiği hâlde şeytanın kibirlenerek kâfir olması, müşriklerin Allah'ın (c.c.) varlığını bildikleri ve kabul ettikleri hâlde iman etmemeleri, Firavun ve etrafındakilerin Hz. Musa'nın gösterdiği mucizelerin doğruluğuna kesin kanaat getirmelerine rağmen iman etmemeleri bu duruma örnek olarak gösterilebilir.

Bu parçadan hareketle aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) İman için sadece bilgi sahibi olmak yeterlidir.
- B) İman ile bilgi arasında yakın bir ilişki vardır.
- C) Bilgi sahibi olmak imanın garantisi değildir.
- D) Bilgili olduğu halde iman etmeyenler vardır.
- E) İman eden kimse neye inandığını bilmelidir.

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ 9

1. ÜNİTE ETKİNLİKLERİ

6. Taklidî iman, insanın içinde bulunduğu toplumun değerlerini ve inançlarını taklit etmesidir. Tahkikî iman ise kişinin niçin inandığını bilerek iman etmesidir. İslam âlimlerine göre taklidî iman geçerlidir. Ancak tahkikî iman, taklidî imandan üstün kabul edilmiştir. İman eden kimse imanını dinî ve akli delillerle güçlendirerek tahkikî imana ulaşma gayreti içinde olmalıdır. Taklidî imana sahip olan kimse inanç konuları ile ilgili yeterli bilgi ve delile sahip olmadığı için herhangi bir itirazla karşılaştığı zaman şüpheye düşebilir. Tahkikî iman ise bilgiye dayalı olması nedeniyle şüphelere karşı daha dirençlidir.

Bu parçadan hareketle,

- I. Taklidî iman geçerli değildir.
II. Müminler tahkikî imana ulaşmaya çalışmalıdır.
III. Taklidî imana sahip olan kişinin şüpheye düşmesi daha kolaydır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) I ve II
E) II ve III
7. “Hakkında bilgin olmayan şeyin ardına düşme! Çünkü kulak, göz ve gönül, bunların hepsi ondan sorumludur.” (İsrâ suresi, 36. ayet.)

Bu ayete göre hareket eden bir kimsenin aşağıdakilerden hangisini yapması beklenmez?

- A) Duyduğu bir bilgiyi teyit etmeye çalışması
B) Sevdiği kimselerin verdiği bilgileri hemen yayması
C) Bir olayı anlatmadan önce doğruluğunu araştırması
D) Kendisini ilgilendirmeyen konulardan uzak durması.
E) İnsanlar hakkında tahmine dayalı hüküm vermekten kaçınması.

8. “De ki: Sizi yaratan, size işitme duyusu, gözler ve kalpler veren O’dur. Ne az şükrediyorsunuz!” (Mülk suresi, 23. ayet.)

Allah (c.c.) insanı en güzel surette yaratmıştır. Birçok ayette de insana verilen maddi ve manevi nimetlere değinilmiştir. Mülk suresi 23. ayette ise insanın dikkati, verilen nimetlerden özellikle kulak, göz ve kalbe çekilir. İnsanın, bu özelliklerinden dolayı şükretmesi gerektiği ayetin sonunda dile getirilir. Şükür; Allah’ın (c.c.) lütfettiği sayısız nimete karşı kalp, beden ve dil ile övgüde ve teşekkürde bulunma, bu nimetleri saygı ile dile getirip anmadır. Verilen her bir nimet imtihan vesilesidir. Nimeti vereni hatırlamak ve ona teşekkür etmek nimeti artırır ve bereketlendirir. Peygamberlerin en önemli özellikleri arasında, verdiği nimetler için sürekli Allah’a (c.c.) şükretmeleri de sayılır. Bir insan gerçek manada şükürün hakikatini anlamak isterse öncelikle, var olan her şeyin bir nimet olduğunu düşünmeli ve bu nimetlerin Allah’tan (c.c.) geldiğini bilmelidir.

Verilen ayet meali ve kısa tefsirinden hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) İnsan kendisine verilen her nimetin şükürünü eda etmelidir.
B) Ayette insana verilen bazı nimetlerden bahsedilmektedir.
C) Verilen nimetlerin şükürünü yerine getirmek nimeti bereketlendirir.
D) İnsana verilen her nimet aynı zamanda bir imtihan vesilesidir.
E) Her nimet için farklı şekilde bir şükür vazifesi söz konusudur.

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ 9

1. ÜNİTE ETKİNLİKLERİ

9. Aşağıdakilerden hangisi insanların peygamberlere vahiy ile bildirilen dini bilgiye olan ihtiyacının nedenlerinden biri değildir?

- A) Varlığın ve hayatın anlamına dair olan merak ve bu konudaki soruların cevabının aranması.
- B) Öldükten sonra ne olacağına dair soruların ancak gaybi bilgilerle açıklanabilecek olması.
- C) Geçmişten gelen çeşitli mitolojik inançların ve farklı bilgilerin doğru olup olmadığını belirleme ihtiyacı.
- D) Teknolojinin gelişmesinin ve bilimin ilerlemesinin dinî bilgiler olmadan gerçekleşmeyecek olması.
- E) Maddenin yapısı, fizik kuralları ve evren hakkındaki bilgilerimizin fiziğin sınırlarının ötesine geçememesi.

10. Mütevatir haber hakkında aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Yalan üzere birleşmeleri aklen mümkün olmayan toplulukların aktara geldiği haberlere denir.
- B) Mütevatir haber ile nakledilen bilgiyi ilk nakledenlerin bizzat görmüş veya duymuş olması gerekir.
- C) İslam dininde bu şartlara sahip olan haberler, salim duyularla elde edilen bilgiler kategorisindedir.
- D) Her dönemde yalan söylemek üzere bir araya gelmesi imkânsız sayıda insan tarafından nakledilmelidir.
- E) Allah'tan (c.c.) gelen vahiy yani Kur'an-ı Kerim, bize ezberlenerek ve mütevatir haber olarak ulaştırılmıştır.

11. Dinî konularda doğru yolu gösterecek bilgilerin aşağıdaki özelliklerden hangisini taşıması gerekir?

- A) Akıl galip zan ve tahmine dayalı olan ve çoğu zaman doğru çıkan bilgiler olması.
- B) Öte âlemle ilişki kurduğunu söyleyen medyumlardan alınan bilgiler olması.
- C) Allah'ın (c.c.) seçtiği doğru ve güvenilir peygamberlerin vahiy yoluyla aldığı bilgiler olması.
- D) Duyu organları ve gözlemler yoluyla elde edilmiş her türlü bilgi olması.
- E) Kuvvetli sezgilere dayanan ve tecrübenin verdiği ilhamla elde edilmiş bilgiler olması.

12. Aşağıdaki seçeneklerden hangisinde İslam dininin dayandığı kesin bilgi kaynakları doğru bir şekilde verilmiştir?

- A) Rüya-Akıl-İlham
- B) Rüya-Duyular-Sezgi
- C) Gözlem-Deney-Tecrübe
- D) Akıl-Duyular-Sadık Haber
- E) Sadık Haber-Salim Duyular-Selim Akıl

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ 9

1. ÜNİTE ETKİNLİKLERİ

13. “Senden önceki peygamberlerle de alay edilmişti. Sonra o alay edenleri, alaya alıp durdukları şey kuşattı. De ki: Yeryüzünde gezin de bakın, yalanlayanların sonu ne olmuş! De ki: Göklerde ve yerde olanlar kimindir? De ki: Allah’ındır. O, kendi üzerine rahmeti yazdı. Geleceğinde şüphe olmayan kıyamet gününde O sizi toplayacaktır. Kendilerini hüsrana düşürmüş olanlar işte buna inanmazlar. Gecede ve gündüzde barınan ne varsa O’nundur. O her şeyi işiten, her şeyi bilendir. De ki: Gökleri ve yeri hiç yoktan yaratan, rızka muhtaç olanları doyuran, kendisi ise rızka muhtaç olmayan Allah’tan başkasını mı kendime veli edineyim? De ki: Bana, hakka teslim olanların ilki olmam emredildi ve “Sakin müşriklerden olma” buyruldu.” (Enam suresi, 10-14. ayetler.)

İslam dininin dayandığı kesin bilgi kaynakları açısından bakıldığında verilen ayetler hakkında aşağıdaki yargılardan hangisine varılamaz?

- A) Geçmiş peygamberlerin kavimleri tarafından yalanlanmaları sebebiyle helak edildikleri hem Kur’an’ın hem de tarihi eserlerin verdikleri doğru haberlerdendir.
- B) Gökleri ve yeri yoktan yaratacak kadar güçlü olan bir varlık olan Allah’ın (c.c.) insanı öldükten sonra yaratmaya gücünün yeteceği selim akla dayanan bir bilgidir.
- C) Kur’an ayetlerinin insana hitap ederken farklı bilgi kaynaklarından ortaya koyduğu deliller birbirini destekler.
- D) Kur’an’ın verdiği sadık haberlerden biri Allah’ın (c.c.) birliği diğeri de O’nun kendisine şirk koşulmasını asla kabul etmeyeceğidir.
- E) Yeryüzünde gezip dolaşanların incelemeleri sonucu ortaya çıkan arkeolojik veriler peygamberlerini inkâr eden kavimlerin helak olduğunu gösteren salim duyuya dayalı bilgilerdir.

14. **İslam’ın kesin bilgiye verdiği önem açısından aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?**

- A) Kur’an ayetlerinin kesin bilgi kaynaklarına dayanarak ifade edilmesi insanın güvenilir ve doğru bir kitaba dayanma ihtiyacını karşılamıştır.
- B) Kur’an ayetlerinin kesin bilgi kaynaklarına dayanması onun vahiy yoluyla bildirilen hak kitap olmasının delillerinden biridir.
- C) Kur’an ayetlerinin geçmiş peygamberler ve kavimleri hakkında verdiği doğru haberler de akıl tarafından anlaşılabilir kesin bilgilerdir.
- D) Kur’an ayetleri insanın duyu, akıl ve haber alma özelliklerini kesin bilgi kaynakları ile destekler.
- E) Kur’an ayetleri doğru haber kaynağıdır, salim duyulara ve selim akla dayanan bilgiler içermez.

15. Kur’an ayetlerinin kesin bilgi kaynaklarına dayanan vahiyler olarak insanlara tebliğ edilmesine karşın muhatapların bir kısmının iman etmedikleri ve inkâr etmede direttikleri gözlemlenmiştir.

Aşağıdakilerden hangisi bu kesin bilgilerin inkâr edilmesinin nedenlerinden biri olarak gösterilemez?

- A) Geçmişten günümüze gelen tarihi bilgileri ve inançları sorgulamadan taklit ederek benimsemek Kur’an ayetlerinin anlaşılmasına ve iman edilmesine önemli bir engeldir.
- B) Bazı zenginler kendilerini hiçbir şeye muhtaç olmayacak kadar yeterli gördükleri ve bu nimetlerin verdiği hazlara yöneldikleri zaman Kur’an’ı, verdiği bilgilerin kesinliğine bakmadan inkâr etmişlerdir.
- C) Batıl inanç sahibi olup iktidarı ve gücü elinde bulunduranlar peygamberlerin tebliğ ettiği kesin hakikatleri, yönelttikleri düzenin bozulmaması ve hâkimiyetlerini kaybetmemek için reddetmişlerdir.
- D) Kur’an ayetlerinin belirttiği hakikatler kesin bilgi kaynaklarına dayandığı için eğitilmiş ve bilgili insanların dışındakiler iman etmemiştir.
- E) Geleneklerin, yerleşik toplumsal uygulamaların kimi zaman insanı tutuculuğa ve bağınazlığa sürüklemesi, kesin delillere dayansa da Kur’an’ın atalardan gelen kültüre aykırı görülerek reddedilmesi sonucunu doğurmuştur.

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ 9

1. ÜNİTE ETKİNLİKLERİ

16. İslam'a göre bilgi kaynakları hakkında aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Vahiy, Hz. Peygamber'e Cebrail (a.s.) vasıtasıyla Allah'tan (c.c.) gelen bilgilerdir. Bunlar gaybi bilgiler olup diğer insanlar tarafından akıl ve duyular yoluyla elde edilemezler.
- B) Rüya, keşif ve ilham yoluyla elde edilen bilgiler sadece peygamberler tarafından bilinen ve bütün Müslümanları bağlayıcı bilgilerdir.
- C) Hz. Muhammed'den bize ulaşan haberler Kur'an-ı Kerim'i ve sünneti içerir. Bu bakımdan sünnet de Müslümanlar için bilgi kaynağıdır.
- D) Vahiy, insanın akıl ve duyularla bilemeyeceği alanlarda bizi bilgilendirir. İnanç esasları, ibadetler, ahlak ilkeleri ve sosyal ilişkiler yanında yaratılış ve ahiret hayatı hakkında da bilgiler verir.
- E) İslam tarihinde dini değerleri ve inançları kötüye kullanan bazı kişiler birtakım hilelere başvurarak Müslümanların dinî duygularını istismar etmişlerdir.

Gönül Coğrafyamız

CEVAP ANAHTARI

1- A	9- D
2- B	10- C
3- C	11- C
4- D	12- E
5- A	13- B
6- E	14- E
7- B	15- D
8- E	16- B

CEVAP ANAHTARI

1. ETKİNLİK

- D** İslam'a göre bilgi edinme yollarından biri de sadık haberdır.
- D** Dinî sorumluluğun ön şartı akıl ve irade sahibi olmaktır.
- Y** Hz. Peygamber'den gelen bütün rivayetler mütevatir haber kapsamındadır.
- D** Tevazu, ilim öğrenmek isteyen kimsenin sahip olması gereken niteliklerden biridir.
- Y** Hakka'l-yakîn, bir şey hakkında habere dayalı olarak bize ulaşan kesin bilgidir.
- D** İslam dininin iman esaslarını kısa ve öz bir şekilde ortaya koyup açıklayan ilme akaid ilmi denir.
- Y** İnsanın bilmediği, tanımadığı kişiler hakkında tahmine dayalı konuşmasında bir mahzur yoktur.

2. ETKİNLİK

İslam'da Bilgi Kaynakları

- Salim Duyu Organları
- Doğru (Sadık) Haber
- Selim Akıl

3. ETKİNLİK

01

Tevazu sahibi olmalıdır.

02

Güzel ahlak sahibi olmalıdır.

03

Bugünün işini yarına bırakmamalıdır.

04

İlmi sadece Allah rızası için talep etmelidir.

05

Ömrünün sonuna kadar öğrenmeyi bırakmamalıdır.

4. ETKİNLİK

- Bilgi, İslam âlimleri tarafından genelde iki kavramla ifade edilmiştir:
a. **İlim**, bir şeyi olduğu gibi ve gerçeğe uygun şekilde bilmektir.
b. **Marifet**, bir şey hakkında düşünerek derin bilgi ve anlayışa ulaşmaktır.
- İslam âlimleri bilimsel gelişmelere öncülük etmiş, hak din olan İslamiyet'in anlaşılmasında daima **kesin** olan bilgi kaynaklarını esas almışlardır.
- İslam âlimleri, hataya düşmemek için, bilgi edinmenin farklı yollarından objektif ve açık olan sadece şu üç tanesini temel almışlardır:
a. **Doğru haber** b. **Salim duyu organları** c. **Selim akıl**
- Vahiy** yoluyla peygamberlere gelen haberler sadık haber olarak adlandırılır.
- Bazı bilgiler herkes tarafından aynı düzeyde algılanamayan ve anlamamayan, farklı yorumlara açık subjektif bilgilerdir. Bu bilgiler objektif ve kesin olmayıp bazen gerçek olabilir. Ancak başkaları için bağlayıcı olamaz. Şunlar bu tür bilgi kaynaklarıdır:
a. **İlham** b. **Rüya** c. **Keşif**

5. ETKİNLİK

KESİN BİLGİ KAYNAKLARI

- Vahiy**
- Mütevatir Haber**
- Selim Akıl**
- Salim Duyu**
- Deney**

KESİN OLMAYAN BİLGİ KAYNAKLARI

- Sezgi**
- Rüya**
- İlham**
- Keşif**
- Zan**

Cevap Anahtarı

6. ETKİNLİK

- Z** Gelecek ile ilgili hislerimiz ve öngörülerimiz bizi yanıltabilir.
- K** Mantık kuralları insan düşüncesinde doğruluğu tartışılmaz ilkelere.
- Z** İnsanların gördüğü rüyalar günlük hayatta aynen gerçekleşebilir.
- K** İnsanlar duyu organlarıyla normal şartlar altında olguları doğru bir şekilde algırlar.
- Z** Takım elbiseli, güler yüzlü bir adamın davranışları onun tamamen güvenilir biri olduğunu göstermez.
- K** Peygamberler sıdk sıfatına sahip oldukları için dinî emirleri asla yanlış şekilde anlatmazlar.
- K** Birbiriyle bağlantısız çok sayıda muhbir aynı bilgiyi verdiğinde şüphesiz doğru kabul edilmelidir.
- Z** Aşçıbaşının dün gece yaptığı güzel yemekler onun bu akşam da lezzetli yemekler yapacağını göstermez.
- K** Bilimsel deneylerin bağlayıcı olması herkes tarafından aynı şekilde gözlemlenmelerinden dolayıdır.

Bakalım baş ka
neler varmış?

DÖGM Materyal

DÖGM MATERYAL

Etkinlik
Kitabı

Soru
Havuzu

Video

Etkileşimli
Kitap

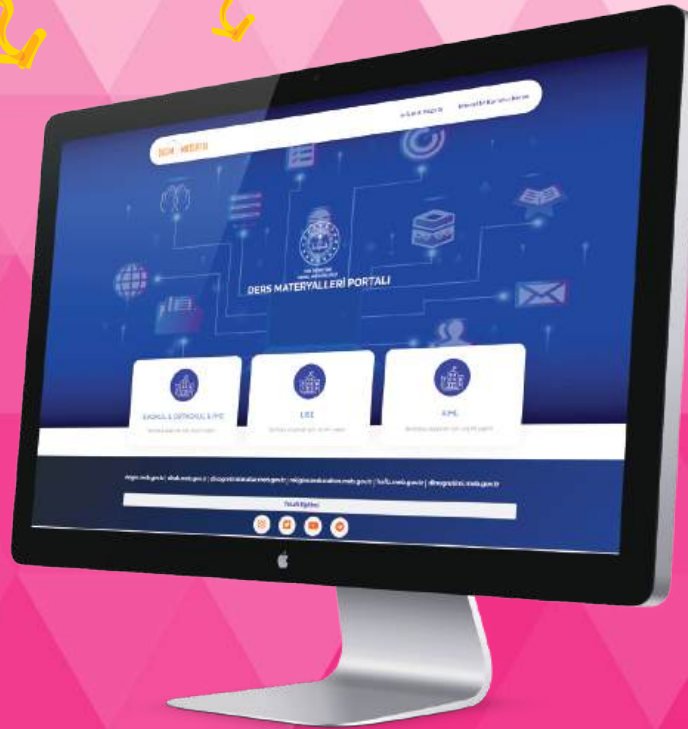
Çalışma
Kitabı

Etkinlik
Uygulamaları

İnfografi

Sesli
Kitap

Ders
Sunusu

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

ORTAÖĞRETİM DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ

9

**ETKİNLİKLERLE
ÖĞRENİYORUM**

2. ÜNİTE

Ankara, 2022

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ 9

2. ÜNİTE ETKİNLİKLERİ

1.
ETKİNLİK

Ünite	Din ve İslam
Kazanım	– Kaynağı ve unsurları bakımından din tanımlarını karşılaştırır.
Etkinlik Adı	Yorumlayalım

İslam âlimleri, dinin, Allah (c.c.) ile kul arasındaki münasebeti düzenleyen kanun, nizam ve yol olduğunu belirtmişlerdir. Seyyid Şerîf el-Cürcânî, dini “Akıl sahiplerini peygamberin bildirdiği gerçekleri benimsemeye çağıran ilahi bir kanundur.” şeklinde tanımlamıştır. Tehânevî farklı bir din tarifi verir: “Din, akıl sahiplerini kendi iradeleriyle şimdiki hâlde (dünyada) salâha, gelecekte (ahirette) felaha sevk eden, Allah (c.c.) tarafından konulmuş bir kanundur.” Son dönem İslam âlimlerinden Elmalılı Hamdi Yazır ise dini, “akıl sahiplerini kendi istekleriyle iyilikleri yapmaya sevk eden ilahi bir nizam” şeklinde tarif etmiştir. Yapılan tariflerin ortak yönleri dikkate alındığında dini; “Allah (c.c.) tarafından peygamberler aracılığıyla gönderilen, akıl sahiplerini kendi istek ve hür iradeleriyle hayırlı olan şeylere sevk eden ilahi kurallar bütünü” şeklinde tarif etmek mümkündür.

Bu metinden dinin tamamıyla ilgili çıkarılabilecek ilkeleri yazarak açıklayınız.

İLKE

- 1- Din, ilahi kaynaklı olmalıdır.
- 2- _____
- 3- _____
- 4- _____

AÇIKLAMA

- 1- İslam bilginlerine göre dinin kaynağı mutlak surette ilahi vahiydir.
- 2- _____
- 3- _____
- 4- _____

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ 9

2. ÜNİTE ETKİNLİKLERİ

2. ETKİNLİK

Ünite	Din ve İslam
Kazanım	– İnsanın doğası ile din arasında ilişki kurar.
Etkinlik Adı	Düşünelim-Yazalım

İnanma Duygusu Fıtrattandır

İnanmak insanın doğuştan getirdiği bir duygudur. İnsanlık tarihiyle ilgili en eski arkeolojik bulguların onların inançlarına dair eşyalar olması, tarihin her döneminde toplulukların yaşama ve düşünme biçimlerini inançlarının belirlediğini göstermektedir. Bu durumu dilde geçen atasözü ve deyimlerde de görmek mümkündür.

Bu atasözleri ve deyimlerden bazıları aşağıda örnek olarak verilmiştir. Siz de konuşmalarınızda kullandığınız veya duyduğunuz “inançla ilgili” atasözleri ve deyimlerden hatırladıklarınızı yazınız.

Allah’tan umut kesilmez.

Sabreden derviş muradına ermiş.

İyilik et denize at, balık bilmezse Hâlik bilir.

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ 9 2. ÜNİTE ETKİNLİKLERİ

3. ETKİNLİK

Ünite	Din ve İslam
Kazanım	– İnsanın doğası ile din arasında ilişki kurar. – İman ve İslam kavramları arasındaki ilişkiyi fark eder.
Etkinlik Adı	Cevaplayalım

Aşağıdaki açık uçlu soruları cevaplayınız.

İman nedir?

1

İslam nedir?

2

İnsanın fitratında
var olan inanma
ihtiyacını
yorumlayınız.

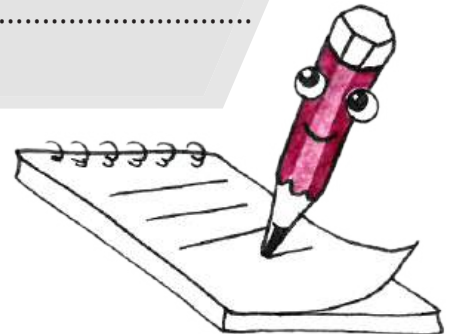
3

İslam'ın insan
hayatına
etkisi nedir?

4

İman ve İslam
arasında nasıl
bir ilişki vardır?
Yorumlayınız.

5

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ 9

2. ÜNİTE ETKİNLİKLERİ

4. ETKİNLİK

Ünite	Din ve İslam
Kazanım	– İslam'ın inanç esaslarının özelliklerini ayet ve hadisler ışığında analiz eder.
Etkinlik Adı	Doğru -Yanlış

İslam'ın inanç esasları ile ilgili verilen ifadelerden doğru olanların başına D, yanlış olanların başına Y yazınız.

.....

Esmâ-i Hüsnâ; ismin çoğulu olan esmâ ile "güzel, en güzel" anlamındaki hüsnâ kelimelerinden oluşur.

.....

Esmâ-i Hüsnâ kavramı Kur'an-ı Kerim ayetleri için kullanılır.

.....

Zamana, fert ve toplumlara göre değişiklik göstermeyen ve bir bütün olan inanç esaslarının bir kısmına inanıp bir kısmına inanmamak söz konusu olamaz.

.....

İslam inanç esaslarının benimsenmesinde kişilerin hür iradeleri ve tercihleri etkili değildir.

.....

İslam dini tevhid inancına dayanmaktadır. Tevhid, bir ve tek olmak, birlemek gibi anlamlara gelir.

.....

İslam inanç esaslarında kapalılık ve anlaşılmazlık söz konusudur.

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ 9 2. ÜNİTE ETKİNLİKLERİ

5. ETKİNLİK

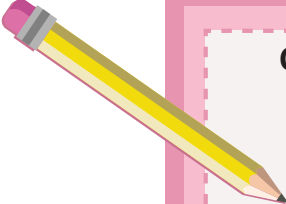
Ünite	Din ve İslam
Kazanım	– Nisâ suresi 136. ayette verilen mesajları değerlendirir.
Etkinlik Adı	Yorumlayalım

Aşağıdaki metni ve anlamı verilen Nisâ suresi 136. ayetten çıkarılabilecek mesajları listeleyip iman esaslarının bütünlüğü açısından yorumlayınız.

“Ey iman edenler! Allah’a, Peygamberine, Peygamberine indirdiği kitaba ve daha önce indirdiği kitaba iman edin. Kim Allah’ı, meleklerini, kitaplarını, peygamberlerini ve ahiret gününü inkâr ederse derin bir sapıklığa düşmüş olur.”

(Nisâ suresi, 136. ayet.)

Çıkarılabilecek Mesajlar:

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ 9

2. ÜNİTE ETKİNLİKLERİ

6. ETKİNLİK

Ünite	Din ve İslam
Kazanım	– İnsanın doğası ile din arasında ilişki kurar. – İman ve İslam kavramları arasındaki ilişkiyi fark eder. – İslam'ın inanç esaslarının özelliklerini ayet ve hadisler ışığında analiz eder.
Etkinlik Adı	Yazalım

Aşağıdaki ifadelerden doğru olanların başına D, yanlış olanların başına Y harfi yazınız.

.....

1- Din, bütün devirlerde ve bütün toplumlarda daima var olan evrensel ve köklü bir olgudur.

.....

2- İnsanın maddi ihtiyaçları gibi manevi ihtiyaçları da doğuştandır.

.....

3- İman ve İslam kavramları hem kelime hem de kavram olarak aynı anlama gelir.

.....

4- İslam inanç esaslarına eksiksiz bir şekilde iman etmek şarttır.

.....

5- Basar, Allah'ın (c.c.) her şeyi işitmesi anlamına gelir.

Ünite	Din ve İslam
Kazanım	– İnsanın doğası ile din arasında ilişki kurar. – İman ve İslam kavramları arasındaki ilişkiyi fark eder. – İslam'ın inanç esaslarının özelliklerini ayet ve hadisler ışığında analiz eder.
Etkinlik Adı	Tamamlayalım

Esmâ-i Hüsnâ

din

fıtrat

İslam

tevhid

haniflik

imanın

akl-ı selim

Yukarıda verilen kelimelerden uygun olanlarıyla cümleleri tamamlayınız.

1. Hz. Muhammed ---- şartlarını, Allah'tan(c.c.) başka ilah olmadığına, Muhammed'in Allah'ın Resulü olduğuna şahadet etmek; namazı dosdoğru kılmak, zekâtı vermek, ramazan orucunu tutmak ve Kâbe'yi hacetmek olarak sıralamıştır.
2. Yüce Allah'ın, tüm varlıkları kendi varlığını ve birliğini tanıyabilme gücü ve yeteneği ile yaratması anlamına gelen ----, insanın yaratılışında bulunan ve hayatı anlamlandırma çabalarına yön veren, çalışmakla elde edilemeyen, insanın doğuştan getirdiği bir yetenektir.
3. Son peygamber Hz. Muhammed'e (s.a.v) ve onun tarafından bildirilen şeylerin hepsini tasdik ederek, onun doğruluğu konusunda kalbinde herhangi bir kuşku duymamak ---- olarak adlandırılır.
4. Hz. İbrahim tarafından temsil edilen, batıldan uzaklaşmak, hakka yönelmek anlamına gelen ----, Hz. Muhammed'in (s.a.v.) bildirdiği ilkelerin de özüdür.
5. ---- kavramı, ayet ve hadislerde Allah'a nispet edilen mükemmel isimleri ve kusursuz sıfatları ifade eder.
6. Bazı düşünürlere göre ----; hayatın anlamını veren, öte dünya arayışını sağlayan ve model ortaya koyan bir tecrübedir.
7. Şirkten ve putlardan uzaklaşıp Allah'ın (c.c.) birliğine, eşi ve benzeri olmadığına inanmak ---- inancı olarak adlandırılır.

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ 9

2. ÜNİTE ETKİNLİKLERİ

1. Yüce Allah, buyruklarını insanlar arasından seçtiği bir peygambere vahyeder. Vahiy Allah'ın (c.c.) emir ve yasaklarını peygamberlerine ulaştırmasıdır. Peygamberler aldıkları bu vahiyleri insanlara hiç değiştirmeden tebliğ ederler. Peygamberlere Allah (c.c.) tarafından vahyedilenlerin tamamı dini oluşturur. Hz. Âdem'den (a.s.) Hz. Muhammed'e (s.a.v.) kadar bütün peygamberler İslam peygamberidir. Çünkü bütün peygamberler insanları tevhid inancına çağırmışlardır. Bu inancın temelinde Allah'ın (c.c.) tek olduğu, eşi, benzeri ve ortağı olmadığı gerçeği vardır.

Parçadan hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Allah'ın buyruklarının peygamberlere ulaşmasına vahiy denir.
- B) Cebrail, peygamberlere vahyi iletmekle görevli melektir.
- C) Peygamberlerin görevi aldıkları vahyi tebliğ etmektir.
- D) Peygamberler insanlar arasından seçilmişlerdir.
- E) Bütün peygamberlerin tebliğinin merkezinde dinin merkezinde tevhid inancı yer alır.
2. I. "Akıl sahiplerini kendi iradeleriyle şimdiki halde (dünyada) esenliğe, gelecekte (ahirette) kurtuluşa sevk eden, Allah (c.c.) tarafından konulmuş bir kanundur." (Tehânevî)
- II. "Allah (c.c.) tarafından peygamberler aracılığıyla gönderilen, akıl sahiplerini kendi istek ve hür iradeleriyle hayırlı olan şeylere sevk eden ilahî kurallar bütünüdür." (MEB Dinî Terimler Sözlüğü)

Din ile ilgili verilen tanımlarda vurgulanan ortak husus aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ortak bir ahlak sistemi öngörmesi
- B) Dünya ve ahiret mutluluğu sağlaması
- C) Akıl ve irade sahiplerine hitap etmesi
- D) Ceza ve mükafat anlamlarına gelmesi
- E) Bireysel ve toplumsal öneminin olması
3. Allah'ın (c.c.), tüm varlıkları kendi varlığını, birliğini tanıyabilme gücü ve yeteneği ile yaratması, haniflik, tevhid ve İslam inancının bir gereğidir. İslam inancında insanın dine olan yatkınlığı ve bağlılığı doğuştan gelen bir şeydir. Allah (c.c.) bireye yaratıcıyı bulabilme, onu tanıma ve ona inanma yeteneği vermiştir.

Bu parçada açıklaması yapılan kavram aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Fitrat
- B) İhlas
- C) İrade
- D) İbadet
- E) İdrak

4. I. İnsanların rahat bir dünya hayatı yaşamasını sağlar.
- II. İnsanları iyi ve faydalı şeyler yapmaya yöneltir.
- III. Neden dünyaya geldim? Yaşama amacım nedir? Öldükten sonra nereye gideceğim?

gibi soruların cevabını bulmada insana yardımcı olur.

Bu ifadelerden hangileri dinin insan hayatına katkıları arasında yer almaktadır?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) I ve III
- D) II ve III
- E) I, II ve III

5. Tarihin her döneminde insanların inandıkları, tapındıkları varlıklar olagelmıştır. İnancsız bir insan toplumuna rastlamak mümkün değildir. Tanrı olarak kabul edilen ve kendisine bağlanılan varlık her zaman en kutsal, saygıya ve yüceltmeye en layık bir nitelikte tasavvur edilmiştir. İşte bu yüzden ki ilkel dinler de dâhil olmak üzere tüm inanç sistemlerinde bir yüce varlık ya da başka deyişle tanrı inancı vardır. Din, insana sonradan öğretilen, dıştan zorlama ve baskıların bir ürünü değildir. Dinin kökü, kaynağı ve çekirdeği insan yaratılışının özündedir.

Parçaya göre dinle ilgili;

- I. İnsanda var olan din duygusu fitri (doğuştan gelen) bir özelliktir.
- II. İkel dinlerin gelişmesiyle din duygusu toplumsal kabule dönüşmüştür.
- III. Bütün dinler ilahî kaynaklıdır ve peygamberler tarafından tebliğ edilmiştir.

yargılarından hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) I ve III

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ 9

2. ÜNİTE ETKİNLİKLERİ

6. İnsanın temel özellikleriyle uyumlu din, fıtrat dini olan İslam'dır. Kur'an-ı Kerim'de bu tabiiliği ve saflığı ifade eden kavramlardan biri de hanifliktir. Hanif kelimesi Kur'an dilinde, her türlü şirk izinden arınmış bir tanrı inancına sahip olan, sapkınlıklardan uzak duran, yalnızca Allah'a (c.c.) kulluk eden manasına gelir. Haniflik; Allah'ın (c.c.) başlangıçtan itibaren insanlara bildirdiği, insanın tabiatına en uygun olan tevhid dinidir. Kur'an-ı Kerim'de hanif kelimesi on yerde, çoğulu olan hunefâ ise iki yerde geçmektedir. Bu on iki yerin dokuzunda hanifliğin müşriklikten farklı ve onun karşısı olduğu belirtilmekte, bu arada sekiz yerde Hz. İbrahim'in imanını ifade etmekte ve bunlardan birinde bizzat Hz. İbrahim kendini hanif diye nitelemektedir.

Bu parçadan hareketle aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Kur'an'da haniflik Hz. İbrahim'in imanını ifade etmek üzere de kullanılmıştır.
- B) Hanif olanlar şirke sapmamışlardır.
- C) Hz. İbrahim dışında kimse hanif olmamıştır.
- D) Hz. İbrahim kendini hanif olarak nitelemektedir.
- E) Hanif olanlar tevhid inancına sahiptir.
7. İman; Allah'ın (c.c.) bir ve tek olduğuna inanıp Hz. Muhammed'in (s.a.v.) peygamberliğini kabul etmek, onun Kur'an-ı Kerim aracılığıyla getirdiklerine inanmaktır. İslam ise Yüce Allah'a itaat etmek, Hz. Peygamber'in getirdiklerinin hepsini kalp ile tasdik edip dil ile söyleyerek Allah'ın (c.c.) emir ve yasakları doğrultusunda yaşamaktır. İslam âlimlerine göre iman ile İslam birbiriyle yakından ilişkili kavramlardır. Dışta ve görünüşte olana İslam, içte ve kalpte olana iman denilebilir. İman kalbin tasdik etmesi, İslam ise amel ve davranışlarla bu tasdikini eyleme taşınarak görünür kılınmasıdır. İman kalple gerçekleşen tasdiktir. İslam ise dil ile ikrar, itaat, boyun eğme ve teslimiyettir.

Bu parçada aşağıdaki sorulardan hangisinin cevabı yoktur?

- A) İman kavramının tanımı nedir?
- B) İslam kavramının tanımı nedir?
- C) İman ve İslam kavramlarının farkları nelerdir?
- D) İslam inancında tevhidin önemi nedir?
- E) İman ve İslam kavramları arasında nasıl bir ilişki vardır?

8. Allah'ın (c.c.) dinine teslim olan, Hz. Peygamber'in din adına bildirdiklerine gönülden bağlanan, inandıklarını yaşamaya çalışan, ibadetlerini yerine getiren ve dinin güzel ahlakını davranışlarına yansıtan kişiye Müslüman denir. Bu konuda Hz. Peygamber Müslümanı şöyle tarif etmektedir: "Dilinden ve elinden (gelecek kötülükler konusunda) Müslümanların güven içinde oldukları kimse!" (Buhârî, İman, 5; Müslim, İman, 66.)

Bu hadisi dikkate alan bir kişide aşağıdaki davranışlardan hangisinin gelişmesi beklenmez?

- A) Doğru sözlü olmak
- B) Kendisini diğerlerinden üstün görmek
- C) Kötü sözlerden sakınmak
- D) Emaneti sahibine teslim etmek
- E) Sorumluluk sahibi olmak
9. İman ve İslam kavramları, sözlükte farklı manalara işaret etseler de bir bütünün iki parçası veya bir şeyin içi ve dışı gibi değerlendirilmeli, birbirinden ayrı düşünülmemeyen iki kavram olarak ele alınmalıdır. İçinde iman olmayan bir İslam nasıl mümkün değilse, İslamsız bir iman da kendi başına o kadar anlamsızdır. Kişiyi İslâm'dan çıkaran davranışlarla, imandan çıkaran davranışlar aynı olduğu gibi, ahirette mümin ve Müslümana vadedilen nimetler de aynıdır.

Bu bilgiden hareketle iman ve İslam kavramları ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılabılır?

- A) İslam, kalbin tatmin olması ile ilgili bir durumdur.
- B) İslam, imana göre daha özel bir kavramdır.
- C) İslam'ı kabul eden her birey mümin değildir.
- D) İman, hakkı kabul ettiğini dille söylemektir.
- E) İslam, imanın varlığını zorunlu kılmaktadır.
10. "Müminler o kimselerdir ki, Allah'ın adı anıldığında yürekleri titrer, kendilerine Allah'ın ayetleri okunduğunda bu onların imanlarını artırır. Onlar yalnızca rablerine güvenirlir. Namazlarını özenle kılarlar, kendilerine verdiğimiz şeylerden bir kısmını Allah yolunda harcarlar." (Enfâl suresi, 2-3. ayetler.)

Bu ayetlerden hareketle mümin kimsenin özellikleri ile ilgili aşağıdaki çıkarımlardan hangisine ulaşılamaz?

- A) İmanlarıyla duyguları arasında bir etkileşim kurarlar.
- B) Allah'ın (c.c.) ayetleri okundukça edindikleri bilgilerle inançlarını güçlendirirler.
- C) Allah'ın (c.c.) verdiği rızıktan kendileri yararlanırken başkalarının da yararlanmasına imkân verirler.
- D) Kur'an-ı Kerim'i çokça okurlar ve gözyaşı dökerler.
- E) Daima her şeyi yaratan ve mülkün gerçek sahibi olan Allah'a (c.c.) tevekkül ederler.

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ 9

2. ÜNİTE ETKİNLİKLERİ

11. “Şüphesiz, Allah’ı ve peygamberlerini inkâr edenler, Allah’a inanıp peygamberlerine inanmayarak ayırım yapmak isteyenler, ‘(Peygamberlerin) kimine inanırız, kimini inkâr ederiz.’ diyenler ve böylece bu ikisinin (imanla küfrün) arasında bir yol tutmak isteyenler var ya; işte onlar gerçekten kâfirlerdir. Biz de kâfirlere alçaltıcı bir azap hazırlamışızdır.” (Nisâ suresi, 150-151. ayetler.)

Yukarıda verilen ayetlerden hareketle İslam inanç esaslarıyla ilgili olarak;

- I. Bütünseldir.
- II. Özgür iradeyi esas alır.
- III. Allah ile kul arasında aracı kabul etmez.

hangisine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız I ve II
- D) I ve III
- E) I ve III

12. “O, öyle Allah’tır ki O’ndan başka tanrı yoktur. Görülmeyeni ve görüleni bilendir. O, esirgeyendir, bağışlayandır. O, kendisinden başka hiçbir ilah bulunmayan Allah’tır. O, mülkün gerçek sahibi, her türlü eksiklikten uzak, barış ve esenliğin kaynağı, güvenlik veren, gözetip koruyan, mutlak güç sahibi, düzeltip ıslah eden ve dilediğini yaptıran ve büyüklükte eşsiz olan Allah’tır. Allah, onların ortak koştuklarından uzaktır. O, yaratan, yoktan var eden, şekil veren Allah’tır. Güzel isimler O’nundur. Göklerdeki ve yerdeki her şey O’nu tesbih eder. O, mutlak güç sahibidir, hüküm ve hikmet sahibidir.” (Haşr suresi, 22-24. ayetler.)

Bu ayetlerden hareketle aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Allah’ın (c.c.) eşi ve benzeri yoktur.
- B) Yaratılanların hepsi Allah’ı (c.c.) zikreder.
- C) Allah’ın (c.c.) gücü her şeye yeter.
- D) Evrendeki her şeyin mülkiyeti Allah’a (c.c.) aittir.
- E) İnsanlar Allah’a (c.c.) ortak koşmaktan uzaktır.

13. Din duygusu, fitri (doğuştan gelen) bir özelliktir. İnanmak insanın doğuştan beraberinde getirdiği bir duygudur. İnsanın maddi, bedensel ihtiyaçları olduğu gibi ruhunun da ihtiyaçları vardır. İnsan ruhunun bu dünyada yalnız ve sahipsiz olmadığını bilmesi ve sığınılacak yüce varlığı bulması çok önemlidir. Bu yüzden insan her zaman ve her yerde yüce, kudretli ve ulu bir varlığa sığınma, ona güvenme ve ondan yardım dileme ihtiyacını hissetmiştir. Tarihin her döneminde din, insanın sığınma ve güvenme ihtiyacına karşı Allah’ın (c.c.) kullarına sunmuş olduğu bir ikramdır. Din aynı zamanda insanın anlam arayışına ışık tutar ve sorularına cevap verir.

Bu parçada vurgulanan temel husus aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Hayatın sorgulanması
- B) İnsanın yaşadığı zorluklar
- C) İnanma ihtiyacının fitri olması
- D) İnsanın bedensel gereksinimleri
- E) İnsandaki güven duygusu

14. – “‘Dini dosdoğru tutun ve onda ayrılığa düşmeyin!’ diye Nuh’a emrettiğini, sana vahyettiğini, İbrahim’e, Musa’ya ve İsa’ya emrettiğini size de din kıldı...” (Şûrâ suresi, 13. ayet.)
- “De ki: Hak, Rabbinizden gelendir. Artık dileyen iman etsin, dileyen inkâr etsin...” (Kehf suresi, 29. ayet.)

Bu ayetlerde İslam inanç esaslarının;

- I. Değişmez ve sabittir.
- II. Açık ve sadedir.
- III. İnsan fıtratına uygundur.
- IV. Benimsenmesinde zorlama yoktur.

özelliklerinden hangilerine değinilmiştir?

- A) I ve II
- B) I ve IV
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ 9

2. ÜNİTE ETKİNLİKLERİ

15. Merve: Öğretmenim, İslam’a göre inanç esaslarının bir kısmını onaylayıp bir kısmını reddetmek kabul edilebilir bir durum mudur?

Öğretmen: Hayır Merve. İman edilmesi gerekli hususların bir bütünlük içinde kabul edilmesi imanın geçerliliğini sağlayan şartlardan biridir.

Merve: Peki bu şartı sağlamayan kişinin durumuna ilişkin bir ayet örneği var mı öğretmenim?

Öğretmen: Evet Merve. ---- ayeti buna örnek gösterilebilir.

Bu diyalogda boş bırakılan yere;

I. “İman edenler ancak, Allah’a ve Peygamberine inanarak, sonra şüpheye düşmeyen, Allah yolunda mallarıyla ve canlarıyla cihad edenlerdir. İşte onlar doğru kimselerin ta kendileridir.” (Hucurât suresi, 15. ayet.)

II. “Allah’ı ve peygamberlerini inkâr edenler, Allah ile peygamberlerini birbirinden ayırmak isteyenler, ‘Bir kısmına inanırız ama bir kısmına inanmayız.’ diyenler ve bunlar arasında bir yol tutmak isteyenler yok mu, işte gerçek kâfirler bunlardır ve biz kâfirlere alçaltıcı bir azap hazırlamışızdır.” (Nisâ suresi, 150-151. ayetler.)

III. “İman edip de imanlarına zulmü (şirki) bulaştırmayanlar var ya; işte güven onların hakkıdır. Doğru yolu bulmuş olanlar da onlardır.” (En’âm suresi 82. ayet.)

ayetlerinden hangileri getirilebilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve III
- E) II ve III

16. “Allah kendisinden başka hiçbir ilah olmayandır. Diridir, kayyumdur. Onu ne bir uyuklama tutabilir ne de bir uyku. Göklerdeki her şey, yerdeki her şey onundur. İzni olmaksızın onun katında şefaatte bulunacak kimdir? O, kulların önlerindeki ve arkalarındaki (yaptıklarını ve yapacaklarını) bilir. Onlar onun ilminden, kendisinin dilediği kadarından başka bir şey kavrayamazlar. Onun kürsüsü bütün gökleri ve yeri kaplayıp kuşatmıştır. (O, göklere, yere, bütün evrene hükmetmektedir.) Gökleri ve yeri koruyup gözetmek ona güç gelmez. O, yücedir, büyüktür.” (Bakara suresi, 255. ayet.)

Bu ayette aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

- A) Allah’ın (c.c.) dilemesi ve takdir etmesi olmadan hiçbir şey meydana gelmez.
- B) Yüce Allah kudrette, bilgide ve iradede tüm yaratılmışlardan üstündür.
- C) Bu âlemde var olan her şeyin bilgisi Yüce Allah’ın ilmindedir.
- D) Allah (c.c.), zatında ve sıfatlarında büyüklüğün tek sahibidir.
- E) Peygamberler, Allah’ın insanlara bir lütfudur.

17. “Ey iman edenler! Allah’a, Peygamberine, Peygamberine indirdiği kitaba ve daha önce indirdiği kitaba iman edin. Kim Allah’ı, meleklerini, kitaplarını, peygamberlerini ve ahiret gününü inkâr ederse, derin bir sapıklığa düşmüş olur.” (Nisâ suresi, 136. ayet.)

Bu ayette aşağıdakilerin hangisine değinilmemiştir?

- A) Yüce Allah peygamberlerine kitaplar indirmiştir.
- B) İmanın esaslarından bir tanesi de meleklerle inanmaktır.
- C) Kur’an-ı Kerim’den başka kutsal kitaplar da indirilmiştir.
- D) Ahiret gününe inanmamak Allah’ın (c.c.) emrine karşı çıkmaktır.
- E) İbadetler, Yüce Allah’ın emrettiği şekilde yerine getirilmelidir.

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ 9

2. ÜNİTE ETKİNLİKLERİ

18. İslam inanç esaslarıyla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Dogmatiktir.
- B) Fitrata uygundur.
- C) Özgür iradeyi esas alır.
- D) Tevhid ilkesine dayanır.
- E) İfrat ve tefritten uzaktır.

19. Aşağıdakilerden hangisi İslam âlimlerinin din tanımlardan biridir?

- A) Din, dua, kurban ve inançla kendini gösteren bir arzudur.
- B) Din bir cemaatin meydana gelmesini sağlayan âyin ve inançlar sistemidir.
- C) Din, hayata anlamını veren, öte dünya arayışını sağlayan ve model ortaya koyan bir tecrübedir.
- D) Din, akıl sahiplerini peygamberin bildirdiği gerçekleri benimsemeye çağıran ilâhî bir kanundur.
- E) Din, insanın sonsuzu kavramasını sağlayan, akıl ve mantığa tabi olmayan zihnî bir meleke veya yetenektir.

Cevap Anahtarı

CEVAP ANAHTARI

1- B	10- D
2- C	11- A
3- A	12- E
4- D	13- C
5- A	14- B
6- C	15- B
7- D	16- E
8- B	17- E
9- E	18- A
	19- D

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ 9

2. ÜNİTE ETKİNLİKLERİ

3. ETKİNLİK

İman nedir?

İman, kelime itibarıyla bir kimsenin şüphe duymaksızın bir şeyi kabul etmesi, doğrulaması, onaylaması ve tasdik etmesi anlamına gelir. Ayrıca güven vermek, güvenliğe olmak, içten ve yürekten inanmak gibi anlamları da vardır. Dini terim olarak iman; Allah'ın (c.c.) bir ve tek olduğuna ihlasla (samimiyetle) inanıp Hz. Muhammed'in (s.a.v.) peygamberliğini kabul etmek, onun Kur'an-ı Kerim aracılığıyla getirdiklerine inanmak ve bunlara teslim olmaktır.

İslam nedir?

İslam kelime olarak teslimiyet, itaat etmek, boyun eğmek, bağlanmak, barış ve esenlikte olmaktır. Dini terim olarak ise Yüce Allah'a itaat etmek, Hz. Peygamber'in getirdiklerinin hepsini kalp ile tasdik edip dil ile söyleyerek Allah'ın (c.c.) emir ve yasakları doğrultusunda yaşamaktır.

İnsanın fıtratında var olan inanma ihtiyacını yorumlayınız.

İnsanlık tarihinin tüm zamanlarında ve tüm toplumlarında inanç bir gerçeklik olarak karşımıza çıkar. Çünkü inanma duygusu insana yaratılışında verilen bir özelliktir. İnsan bu özelliği dolayısıyla bir ve tek yaratıcıya inanma ihtiyacı duyar. Bunun yansımaları tarih boyunca insanlığın kültür, sanat ve medeniyet birliğinde açık bir şekilde görülmektedir. İnsan, dünya hayatı boyunca huzur ve güven içerisinde yaşamayı ister. İnsanlar ancak iman sayesinde hayatlarını belirsizlikten ve karmaşadan kurtarıp anlamlı hale getirir. Bu yönüyle iman, insana niçin var olduğunu ve yaşadığı hayat içerisinde zorluklarla nasıl başa çıkacağını gösteren bir kaynaktır.

İslam'ın insan hayatına etkisi nedir?

İslam'a inanan ve bu dini benimseyen kişiye Müslüman denir. Müslüman olan kişi Yüce Allah'ın varlığını ve tek olduğunu kabul ederek O'na sığınmış olur. Hayatın anlamı, başlangıcı ve bitişine dair sorularına yanıt bulur ve böylece hayatı anlam kazanır. Bir amaç uğruna yaşamaya başlar. Yüce Allah'ın emirlerini yerine getirmek için çaba gösterir. Böylece iyi bir insan olmaya çalışır. Yardımlaşma, merhamet, adalet, hakkaniyet gibi güzel duyguları geliştirken kötü duygular ve davranışlardan uzaklaşır. İnsanlara hatta bütün canlılara karşı tavrı güzelleşir. Yüce Yaratıcıya güven duyduğu için huzur bulur.

İman ve İslam arasında nasıl bir ilişki vardır? Yorumlayınız.

İslam âlimlerine göre iman ile İslam birbiriyile yakından ilişkili kavramlardır. Bu iki kavramın aynı şeyi belirttiğini savunurlar, iman ve İslam'ın birbirini tamamladığı ve her ikisinde de tasdik ve teslimiyetin esas olduğu görüşünden yola çıkarlar. İmanın İslam'dan, İslam'ın da imandan ayrı düşünülemeyeceği bir gerçektir. Dışta ve görünürde olana İslam, içte ve kalpte olana iman denilebilir. İman kalbin tasdik etmesi, İslam ise amel ve davranışlarla bu tasdikini eyleme taşınarak görünür kılınmasıdır. İman kalple gerçekleşen tasdiktir. İslam ise dil ile ıkrar, itaat, boyun eğme ve teslimiyettir.

Cevap Anahtarı

4. ETKİNLİK

D

Esmâ-i Hüsnâ; ismin çoğulu olan esmâ ile "güzel, en güzel" anlamındaki hüsnâ kelimelerinden oluşur.

Y

Esmâ-i Hüsnâ kavramı Kur'an-ı Kerim ayetleri için kullanılır.

D

Zamana, fert ve toplumlara göre değişiklik göstermeyen ve bir bütün olan inanç esaslarının bir kısmına inanıp bir kısmına inanmamak söz konusu olamaz.

Y

İslam inanç esaslarının benimsenmesinde kişilerin hür iradeleri ve tercihleri etkili değildir.

D

İslam dini tevhid inancına dayanmaktadır. Tevhid, bir ve tek olmak, birlemek gibi anlamlara gelir.

Y

İslam inanç esaslarında kapalılık ve anlaşılmazlık söz konusudur.

6. ETKİNLİK

D

1- Din, bütün devirlerde ve bütün toplumlarında daima var olan evrensel ve köklü bir olgudur.

D

2- İnsanın maddi ihtiyaçları gibi manevi ihtiyaçları da doğustandır.

Y

3- İman ve İslam kavramları hem kelime hem de kavram olarak aynı anlama gelir.

D

4- İslam inanç esaslarına eksiksiz bir şekilde iman etmek şarttır.

Y

5- Basar, Allah'ın (c.c.) her şeyi işitmesi anlamına gelir.

7. ETKİNLİK

1. İslam
2. fıtrat
3. iman
4. hanıflık
5. Esmâ-i Hüsnâ
6. din
7. tevhid

Bakalım baş ka
neler varmış?

DÖGM Materyal

DÖGM MATERYAL

Etkinlik
Kitabı

Soru
Havuzu

Video

Etkinlik
Uygulamaları

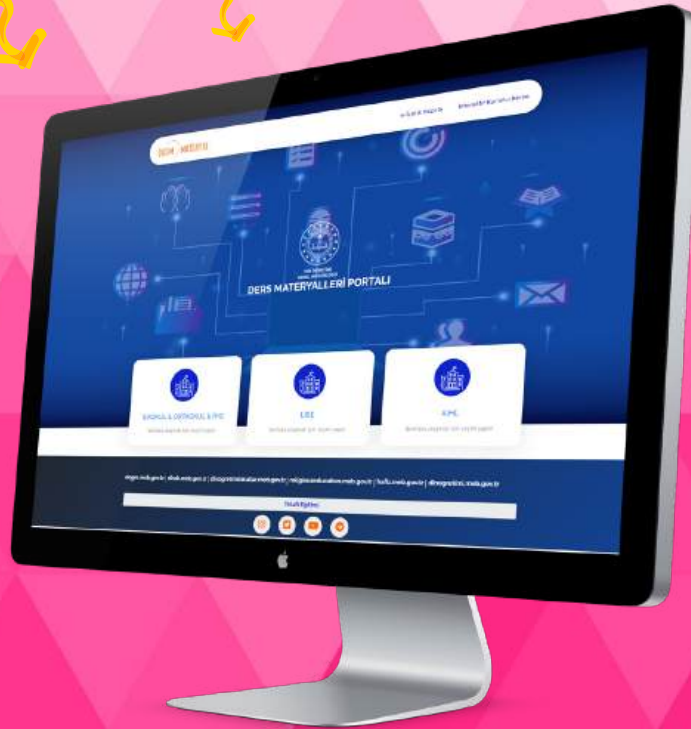
Çalışma
Kitabı

Etkileşimli
Kitap

İnfografi

Sesli
Kitap

Ders
Sunusu

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

ORTAÖĞRETİM DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ

9

**ETKİNLİKLERLE
ÖĞRENİYORUM**

3. ÜNİTE

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ 9

3. ÜNİTE ETKİNLİKLERİ

1. ETKİNLİK

Ünite	İslam ve İbadet
Kazanım	– İslam’da ibadet kavramını ve ibadetin kapsamını açıklar.
Etkinlik Adı	Yazalım

Aşağıdaki ifadelerden doğru olanların başına D, yanlış olanların başına Y harfi yazınız.

1. (.....) İbadetlerin geçerli olabilmesi için Kur’an ve sünnete uygun olması gerekir.
2. (.....) Hz. Peygamber’in sünnetinde bulunmayan herhangi bir davranışın ibadet olarak uygulanmasına mekruh denir.
3. (.....) İhlas, tutum ve davranışlarda sadece Allah’ın (c.c.) hoşnutluğunu gözetme, sözün öze uyması, riyakârlıktan ve ikiyüzlülüğten uzak olmak demektir.
4. (.....) İhsan, insanın, Allah’ın (c.c.) huzurunda olduğunu hissetmeye çalışarak O’nu görüyor-muşçasına ibadetlerini yerine getirmesidir.
5. (.....) İbadetler insanın bireysel olgunlaşmasına etki eder fakat toplumsal hayata herhangi bir katkıda bulunmaz.

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ 9

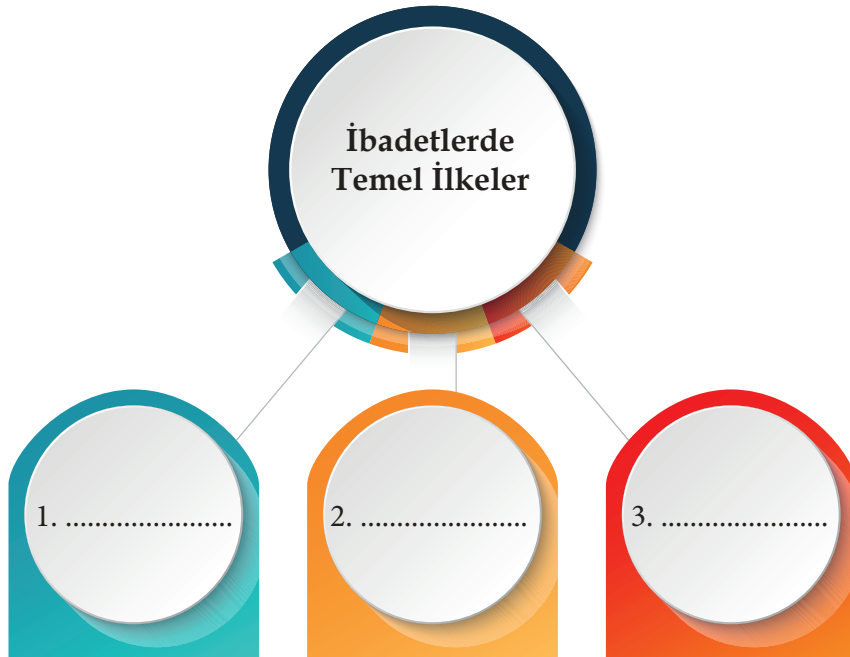
3. ÜNİTE ETKİNLİKLERİ

2. ETKİNLİK

Ünite	İslam ve İbadet
Kazanım	– İslam’da ibadetlerin temel ilkelerini değerlendirir.
Etkinlik Adı	Dolduralım

İbadetlerde temel ilkeleri yazarak aşağıdaki tabloyu doldurunuz.

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ 9

3. ÜNİTE ETKİNLİKLERİ

3. ETKİNLİK

Ünite	İslam ve İbadet
Kazanım	– İbadet yükümlülüğü ile ilgili bazı kavramları sınıflandırır.
Etkinlik Adı	Eşleştirelim

Tablodaki kavramları doğru tanımları ile eşleştiriniz.

KAVRAMLAR EŞLEŞTİRME

1. Farz-ı Kifâye	
2. Helâl	
3. Sünnet-i Müekkede	
4. Mekruh	
5. Vacip	
6. Haram	
7. Müstehab	
8. Mübah	

TANIMLAR

A. Dinen haram olmayan ancak yapılması istenmeyen ve hoş görülmeven söz ve davranışlardır.
B. Allah'ın (c.c.) yapılmasını kesin olarak yasakladığı söz ve davranışlardır.
C. Bazı Müslümanların yapmasıyla diğerlerinin üzerinden sorumluluğu kalkan davranışlardır.
D. Hanefi mezhebi âlimlerine göre yapılması farz seviyesinde olmayan fakat sünnetten daha kuvvetli olan dinî hükümlerdir.
E. Caiz ve mübahla eş anlamlı bir kavram olup yapılması dinen serbest olan şeyleri ifade eder.
F. Dinen yapılması kesin ve bağlayıcı olmaksızın istenen ve terkedilmesi kınanmayan davranışlardır.
G. Hz. Peygamber'in genellikle yaptığı ve nadiren terk ettiği, dinen yapılması zorunlu olmayan davranış ve ibadetlerdir.

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ 9

3. ÜNİTE ETKİNLİKLERİ

4. ETKİNLİK

Ünite	İslam ve İbadet
Kazanım	– İbadet yükümlülüğü ile ilgili bazı kavramları sınıflandırır.
Etkinlik Adı	Tamamlayalım

Aşağıda verilen kelimelerden uygun olanlarıyla cümleleri tamamlayınız.

mübah	haram	mekruh	farz-ı ayn	vacip
helâl	sünnet	mükellef	farz	müstehap
		caiz		

1. Dinin emirlerini yerine getirmek ve yasaklarından kaçınmakla sorumlu tutulan kimseye - - - - - denir.
2. - - - - - dinin her Müslümandan yapılmasını kesin ve bağlayıcı olarak istediği davranışlardır.
3. - - - - - dinen sorumlu sayılan her Müslümanın bizzat kendisinin yapması gereken davranışlardır.
4. Mezheplerin hepsi - - - - - ile farzı aynı anlamda kullanmamışlardır.
5. - - - - - Hz. Peygamber'in farz ve vacip dışında yaptığı veya yapılmasını tavsiye ettiği davranışlardır.
6. Dinen yapılması hoş görülen davranışlar - - - - - olarak adlandırılır.
7. - - - - - mükellefin yapıp yapmamakta serbest bırakıldığı fiiller anlamına gelir.
8. - - - - - dinen yapılmasına müsaade edilen fiiller demektir.
9. - - - - - yapılması dinen hoş görülmeyen davranışlardır.
10. - - - - - bir fiilin serbest olması ve yasak olmaması anlamına gelir.

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ 9

3. ÜNİTE ETKİNLİKLERİ

1. Aşağıdakilerden hangisi ibadet kavramının anlamlarından biri değildir?

- A) İtaat etmek
- B) Saygı göstermek
- C) Boyun eğmek
- D) Kulluk etmek
- E) Kendini adanmak

2. Aşağıdaki ayetlerden hangisi konusu açısından diğerlerinden farklıdır?

- A) “Allah’tan başka taptığınız şeyler ise, sizin ve atalarınızın taktığı isimlerden ibarettir ki, Allah bu konuda hiçbir delil indirmemiştir...” (Yûsuf suresi, 40. ayet.)
- B) “Yalnız Allah’a ibadet et ve şükredenlerden ol!” (Zümer suresi, 66. ayet.)
- C) “...O hâlde sen de ihlasla yalnız Allah’a ibadet et!” (Zümer suresi, 2. ayet.)
- D) “Ancak sana kulluk ederiz ve yalnız senden yardım isteriz.” (Fâtiha suresi, 5. ayet.)
- E) “Ben cinleri ve insanları ancak bana ibadet etsinler diye yarattım.” (Zâriyât suresi, 56. ayet.)

3. I. Günde beş vakit namaz kılmak
II. Anne babaya iyi davranmak
III. Ramazan ayında oruç tutmak
IV. Yalan, gıybet, iftira ve haksızlıktan sakınmak.
V. Sadaka vermek

Numaralanmış davranışlardan hangileri ibadet kapsamında değerlendirilebilir?

- A) I ve III
- B) II ve III
- C) III ve V
- D) II, III ve IV
- E) I, II, III, IV ve V

4. Allah (c.c.) insanları kendisine kulluk etmeleri için yaratmış, peygamberleri aracılığıyla nasıl bir hayat sürmeleri gerektiğini onlara bildirmiştir. Hz. Âdem’den (a.s.) Hz. Muhammed’e (s.a.v.) kadar bütün peygamberlerin davet ettiği kurtuluş yolunun ortak adı İslam’dır. Bütün peygamberler insanları Allah’a (c.c.), elçilerine ve ahirete iman etmeye; Allah’a (c.c.) ibadet etmeye ve O’nun rızası doğrultusunda kulluk bilinciyle yaşamaya davet etmişlerdir.

Bu paragraf anlam akışına göre aşağıdaki cümlelerden hangisiyle devam ettirilmelidir?

- A) İnsan, Allah’a (c.c.) karşı sevgi, saygı ve itaatini en güzel şekilde ibadetle gösterir.
- B) İnsan, ibadet etmek için yaratılmış ve yaratılmışların en şerefli olanı olarak nitelendirilmiştir.
- C) İnsan, peygamberlerin bu çağrısına icabet edince hayatını anlamlandırır ve yaratılış amacını bulur.
- D) İnsan için kurtuluşun tek yolu Allah’ın (c.c.) rızasını kazanmak için kulluk görevini yerine getirmesidir.
- E) İnsan, İslam dininde Allah’ın (c.c.) rızasını kazanma niyetiyle yaptığı her işin bir ibadet sayıldığını bilmelidir.

5. İbadetlerin vakitleri ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Farz olan namaz, hac ve oruç ibadetleri belli vakitlerde yerine getirilmesi gereken ibadetlerdir.
- B) Belli bir vakte bağlı olan ibadetler sadece farz ve vacip olup nafil hükmünde olamazlar.
- C) Vakte bağlı olan farz ibadetler yerine getirilmediğinde hemen tövbe edip kazası yapılmalıdır.
- D) Dua, tövbe, Allah’a (c.c.) şükür ve O’nu güzel isimleri ile anmak vakte bağlı olmayan ibadetlerdir.
- E) Dua ve zikir gibi ibadetler belli bir vakte bağlı olmasa da yapılmaları daha sevap olan vakitler vardır.

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ 9

3. ÜNİTE ETKİNLİKLERİ

6. “Vücuttaki bütün eklemler için her gün sadaka vermek gerekir. Bineğine binmek isteyen kişiye yardım etmek veya eşyasını bineğine yüklemek sadakadır. Güzel söz sadakadır. Namaza giderken atılan her adım sadakadır. Yol göstermek sadakadır.” (Buhârî, Cihad, 72)

Hız. Muhammed’in (s.a.v.) bu hadisinden hareketle aşağıdaki seçeneklerden hangisi sadaka kapsamında değerlendirilemez?

- A) Cuma namazı için Ayasofya camiine gitmek
 - B) Trafikte yolunu kaybeden birine adres göstermek
 - C) Sınav esnasında yanındaki arkadaşına yardım etmek
 - D) İnsanları barıştırıcı ve sakinleştirici şekilde konuşmak
 - E) Otobüse binmekte zorlanan yaşlı ve engellilere yardım etmek
7. Yüce Allah insanı kendisine kulluk edebilecek kabiliyetlerle donatmıştır. Akıllı ve ergenlik çağına ulaşmış her mümini farz ibadetleri yapmakla sorumlu tutmuştur. Kişinin ibadetle mükellef olması, ibadete güç yetirebilmesine bağlıdır. İslam hiç kimseyi gücünün yetmediği ibadetlerle sorumlu tutmamıştır. İslam’a göre akıl ve irade ibadetle mükellef olmanın temel şartlarıdır. Kişinin, akletme ve irade kabiliyetinin bulunmadığı veya kullanamadığı durumlarda ibadet mükellefiyeti yoktur. İnsan, özgür iradesi ile yerine getiremediği ibadetlerden de sorumlu tutulmamıştır. Çünkü burada da kişinin aklını ve iradesini kullanamaması veya kendi isteği dışında kullanması söz konusudur. **Bu metne göre aşağıdaki durumlardan hangisi kişiden dinî sorumluluğun kalkmasına sebep olmaz?**
- A) Uyku
 - B) Unutmak
 - C) Baygınlık
 - D) Meşguliyet
 - E) Delilik
8. **Ef’âl-i mükellefin ile ilgili aşağıdaki eşleştirmelerden hangisi yanlıştır??**
- A) Farz-ı Ayn: Günde beş vakit namaz kılmak
 - B) Farz-ı Kifaye: Cenaze namazı kılmak
 - C) Vacip: Bayram namazı kılmak
 - D) Sünnet-i Müekkede: İkindinin farzından önce dört rekât namaz kılmak
 - E) Sünnet-i Gayri Müekkede: Yatsının farzından önce dört rekât namaz kılmak

9. **Ef’âl-i mükellefin ile ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?**

- A) Mezheplerin hepsi farz ile vacibi aynı anlamda kullanmışlardır.
- B) Sünnet, Hz. Peygamber’in farz ve vacip dışında yaptığı veya yapılmasını tavsiye ettiği davranışlardır.
- C) Müstehap veya mendup yapılması bağlayıcı olmaksızın istenen, terkedenin ise kınanmadığı işleri ifade eder.
- D) Helâl, caiz ve mubah ile eş anlamlı olmakla birlikte daha çok haramın zıt anlamı olarak kullanılır.
- E) Farz, dinin mükelleften yapılmasını kesin ve bağlayıcı şekilde istediği iş ve davranışlar anlamındadır.

10. **Ef’âl-i mükellefin ile ilgili aşağıda verilen tanımlardan hangisi yanlıştır?**

- A) Bir fiil haram değilse ve hakkında bir yasak yok ise helâldir.
- B) Mendup, dinen yapılmasına müsaade edilen ve geçerli olan fiillerdir.
- C) Allah’ın (c.c.) kesin olarak yasakladığı söz ve davranışların hükmü haramdır.
- D) Mübah, mükellefin yapıp yapmamakta serbest bırakıldığı fiilleri ifade eder.
- E) Mekruh, haram olmayan ancak yapılması istenmeyen, çirkin söz ve davranışlardır.

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ 9

3. ÜNİTE ETKİNLİKLERİ

11. I. Hz. Peygamberin sünnetinde bulunmayan herhangi bir davranışın ibadet olarak uygulanması veya mevcut ibadet şekillerinde artırma ya da eksiltme yapılması anlamına gelir.

II. Tutum ve davranışlarda sadece Allah'ın (c.c.) hoşnutluğunu gözetme, sözün öze uyması, riyakârlıktan ve ikiyüzlülüğten uzak olmak demektir.

Numaralanmış ifadelerle tanımlanan kavramlar aşağıdakilerden hangisinde sırasıyla verilmiştir?

I	II
A) Bidat	Niyet
B) Bidat	İhlas
C) Hurafe	İhsan
D) İhsan	İhlas
E) Niyet	Bidat

12. • “Allah sadece samimi bir şekilde ve kendi rızası gözetilerek yapılan amelleri kabul eder.” (Nesâî, Cihâd, 24.)
• “Allah sizin dış görünüşlerinize ve mallarınıza bakmaz, bilakis kalplerinize ve amellerinize bakar.” (Müslim, Birr, 34.)
• “Ameller niyetlere göredir. Herkes sadece niyetinin karşılığını alır. Kim Allah ve Resulü için hicret ederse, hicreti Allah ve Resulü'nedir. Kim de erişeceği bir dünyalık veya evleneceği bir kadından dolayı hicret ederse, onun hicreti de hicretine sebep olan şeydir.” (Müslim, İmâre, 155.)

Aşağıdakilerden hangisi verilen hadislerde vurgulanan kavramlardan biri değildir?

- A) İhlas
B) Niyet
C) Hikmet
D) İbadet
E) Samimiyet

13. İbadetler insanı Allah'a (c.c.) yaklaştırır. Allah'a (c.c.) yönelen ve O'nun ölçülerini hayatında uygulamaya çalışan insan, bu tutumuyla yüce Allah ile arasındaki bağı güçlendirmiş olur. İbadetler, bu bağı somut göstergeleridir. Mesela günde beş vakit namazını kılan bir Müslüman, her seferinde kendini Allah'ın (c.c.) huzurunda hisseder. Böylece insan, Rabbini sürekli hatırlar ve O'nu asla unutmaz.

Bu parçadan hareketle ibadetle ilgili,

I. İnsanın Allah (c.c.) ile olan bağı kuvvetlendirir.

II. Kişinin yaratıcısıyla yakınlaşmasına vesile olur.

III. Müslümanın sürekli Allah'ı (c.c.) hatırlamasını sağlar.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) I ve II
D) II ve III
E) I, II ve III

14. “Yüzlerinizi doğuya ve batıya çevirmeniz iyilik değildir. Asıl iyilik kişinin Allah'a, ahiret gününe, meleklerle, kitaba ve peygamberlere iman etmesi; sevdiği maldan yakınlarla, yetimlere, yoksullara, yolda kalmışlara, yardım isteyenlere ve özgürlüğünü kaybetmiş olan kölelere harcaması; namazı kılıp zekâtı vermesidir. Böyleleri anlaşma yaptıklarında sözlerini tutarlar; darlıkta, hastalıkta ve savaş zamanında sabrederler. İşte doğru olanlar bunlardır ve işte takva sahipleri bunlardır.” (Bakara suresi, 177. ayet.)

Bu ayet mealinde Kur'an-ı Kerim'in aşağıdaki ana konularından hangisine değinilmemiştir?

- A) Kıssalar
B) Ahlak
C) İbadet
D) İnanç
E) Sosyal hayat

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ 9

3. ÜNİTE ETKİNLİKLERİ

15. Bedenimizin gerekli gıdalara ihtiyacı olduğu gibi ruhumuzun da gıdaya ihtiyacı vardır. Ruhun gıdası iman ve ibadetlerdir. İbadet, ruhumuzu yükseltir, bizi kötülüklerden sakındırır, ahlâkımızı olgunlaştırır, en değerli varlığımız olan imanımızı korur. Hayatta insanın çeşitli sıkıntılarla karşılaşp ümitsizliğe ve bunalıma düştüğü zamanlar olur. Böyle durumlarda insan ibadetle bunalımdan kurtulur. Çünkü insan ibadet sayesinde Allah'a yaklaşır. Onun rahmetine sığınır ve huzura kavuşur. İbadetlerin, ruhumuza olduğu gibi bedenimize de birçok faydası vardır. Namaz kılan insan abdest almak zorundadır. Abdest almak, günde birkaç defa temizlenmek demektir. Temizliğin ise sağlığımız için ne kadar yararlı olduğunu hepimiz biliriz. Namaz kılariken yapılan belirli hareketlerin, oruçta sindirim sistemi ile bazı organların dinlenmesinin vücut sağlığına önemli faydalar sağladığı bir gerçektir. Zekât ibadeti de sosyal yardımlaşma yönünden toplumun güçlenmesine katkı sağlar. Zenginler yoksullarla dayanışma içine girer, toplumsal barışın tesisi kolaylaşır.

Bu metinde aşağıdaki sorulardan hangisinin cevabı yer almamaktadır?

- A) İman ve ibadet insana neler kazandırır?
- B) İbadetin maddi ve manevi yararları nelerdir?
- C) Zekât ibadetinin toplumsal faydaları nelerdir?
- D) İbadetlerin geçerli olması için nelere dikkat etmek gerekir?
- E) Abdest almanın ve namaz kılmanın maddi yararları nelerdir?

16. “Hz. Peygamber, bir gün arkadaşlarına “Müflis kimdir, biliyor musunuz?” diye sormuş, onlar da “müflis parası ve malı olmayan kimsedir.” diyerek cevap vermişlerdir. Bunun üzerine Hz. Peygamber şöyle buyurmuşlardır; “Gerçek müflis, kıyamet günü namaz, oruç ve zekât ibadetlerini ifa etmiş olarak gelir. Aynı zamanda şuna sövmüş, buna iftira etmiş, şunun malını yemiş, bunun kanını dökmüş ve şunu dövmüştür. Bunun üzerine iyiliklerinin sevabı alınır şuna, buna verilir. Üzerindeki kul hakları bitmeden sevapları biterse, hak sahiplerinin günahları da kendisine yüklenir. Sonra da cehenneme atılır.” (Müslim, Birr ve Sıla, 59.)

Bu hadisten hareketle,

- I. İbadet etmek insanı başkalarına iyi davranmaya da sevk etmelidir.
- II. Kul hakkına girmek, insanlara kötülük yapmak kişiyi ahirette iflasa sürükler.
- III. İbadetlerini eksiksiz yerine getiren kimsenin insanlara zarar vermesi mümkün değildir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız III
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) I, II ve III

17. **İbadetle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?**

- A) İnsanların ve cinlerin yaratılış gayesidir.
- B) Allah'a (c.c.) teslim olmanın göstergesidir.
- C) İnsanın yoksul bir hayat sürmesini sağlar.
- D) Dünyada ve ahirette mutluluk vesilesidir.
- E) Allah'ın (c.c.) rızasını kazanmak için yapılan her türlü güzel davranıştır.

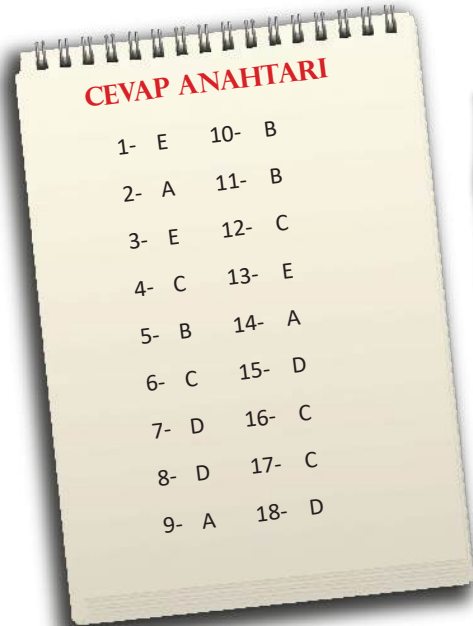
DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ 9

3. ÜNİTE ETKİNLİKLERİ

18. İslam'ı doğru bir şekilde yaşamak isteyen her Müslüman yaptıklarının Kur'an-ı Kerim'e uygun olmasına dikkat eder. İman, ibadet ve ahlak kuralları hakkında Hz. Muhammed'i (s.a.v.) en güzel örnek olarak görür. Onu daha iyi anlamak için ilmini arttıracak faaliyetlerde bulunur. Dinî konularda Hz. Peygamber'in İslam'ı yaşama şekline uymayan uygulamalardan titizlikle kaçınır. İnsanların yaptıkları işlerin yapılış amaçlarına göre değer kazanacağını bilir. Yaptığı işlerde daima Allah'ın (c.c.) rızasını arar, gösteriş yapmak veya bencil davranmak gibi kullukta samimiyeti bozacak tavırlardan sakınır. Her işe başlarken Allah'ın (c.c.) adını anar, muvaffakiyetin O'nun yardımıyla gerçekleşeceğine inanır. Bir işe güzelce başlamak kadar güzelce bitirmenin de ne kadar önemli olduğunu bilerek her başarının şükrünü yerine getirir. Zerre miktarı da olsa bütün iyiliklerin ve kötülüklerin bir gün karşısına çıkacağı bilincinde olur. Samimiyetle dua ve ibadet ederek kul hakkına girmeden Rabbinin huzuruna çıkmaya hazırlanır.

Bu parçada ibadetlerin yerine getirilmesinde uyulması gereken ilkelerden hangisine değinilmemiştir?

- A) Niyete önem vermeye
- B) İhlasla yerine getirmeye
- C) Bidatlerden sakınmaya
- D) Önem sırasına göre yapmaya
- E) Kur'an ve sünnete uygun olmasına

1. ETKİNLİK

1. (**D**.) İbadetlerin geçerli olabilmesi için Kur'an ve sünnete uygun olması gerekir.
2. (**Y**.) Hz. Peygamber'in sünnetinde bulunmayan herhangi bir davranışın ibadet olarak uygulanması na mekruh denir.
3. (**D**.) İhlas, tutum ve davranışlarda sadece Allah'ın (c.c.) hoşnutluğunu gözetme, sözün öze uyması, riyakârlıktan ve ikiyüzlülükten uzak olmak demektir.
4. (**D**.) İhsan, insanın, Allah'ın (c.c.) huzurunda olduğunu hissetmeye çalışarak O'nu görüyormuşçasına ibadetlerini yerine getirmesidir.
5. (**Y**.) İbadetler insanın bireysel olgunlaşmasına etki eder fakat toplumsal hayata herhangi bir katkıda bulunmaz.

2. ETKİNLİK

1. Kur'an ve Sünnete Uygunluk
2. Niyet
3. İhlas

3. ETKİNLİK

1. C	5. D
2. E	6. B
3. G	7. F
4. A	

4. ETKİNLİK

1. Dinin emirlerini yerine getirmek ve yasaklarından kaçınmakla sorumlu tutulan kimseye **mükellef** denir.
2. **Farz** dinin her Müslümandan yapılmasını kesin ve bağlayıcı olarak istediği davranışlardır.
3. **Farz-ı ayn** dinen sorumlu sayılan her Müslümanın bizzat kendisinin yapması gereken davranışlardır.
4. Mezheplerin hepsi **vacip** ile farzı aynı anlamda kullanmamışlardır.
5. **Sünnet**, Hz. Peygamber'in farz ve vacip dışında yaptığı veya yapılmasını tavsiye ettiği davranışlardır.
6. Dinen yapılması hoş görülen davranışlar **müstehap** olarak adlandırılır.
7. **Mübah** mükellefin yapıp yapmamakta serbest bırakıldığı fiiller anlamına gelir.
8. **Caiz** dinen yapılmasına müsaade edilen fiiller demektir.
9. **Mekruh** yapılması dinen hoş görülmeyen davranışlardır.
10. **Helâl** bir fiilin serbest olması ve yasak olmaması anlamına gelir.

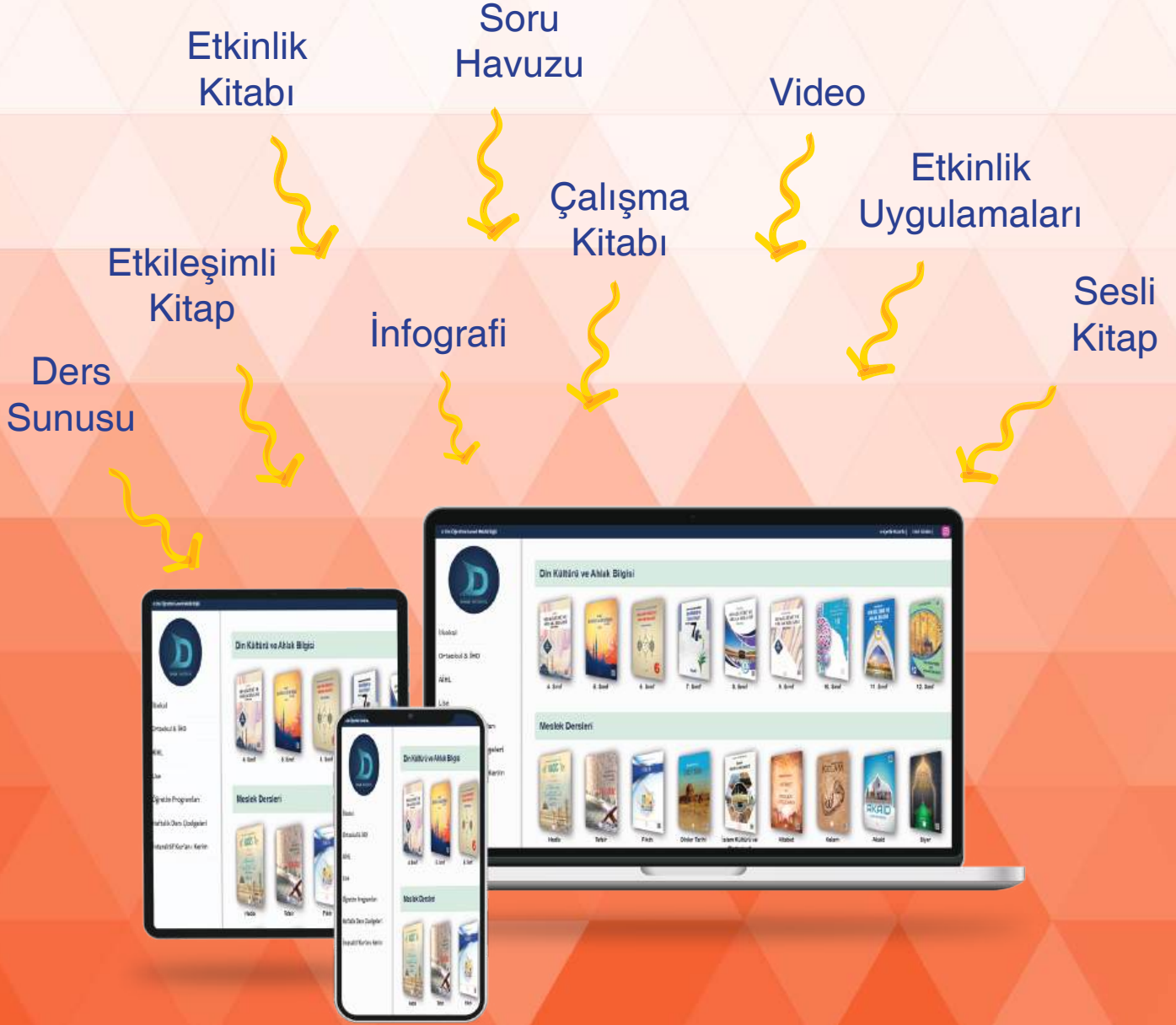

Bakalım baş ka
neler varmış?

DÖGM Materyal

DÖGM MATERYAL

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

ORTAÖĞRETİM DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ

9

**ETKİNLİKLERLE
ÖĞRENİYORUM**

4. ÜNİTE

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ 9

4. ÜNİTE ETKİNLİKLERİ

1.
ETKİNLİK

Ünite	Gençlik ve Değerler
Kazanım	– Değerlerin oluşumuna etki eden unsurları analiz eder. – Gençlerin kişilik gelişiminde dinî ve ahlaki değerler ile örf ve âdetlerin yerini tartışır. – Temel değerleri ayet ve hadislerle ilişkilendirir.
Etkinlik Adı	Doğru - Yanlış

Aşağıdaki ifadelerden doğru olanların başına D, yanlış olanların başına Y harfi yazınız.

- Maddi değerler, bir toplumun kültürel, tarihî ve bilimsel ürünlerini; manevi değerler ise geleneklerini, inançlarını duygu, düşünce ve davranışlarını içerir.
- İnsani değerlerin ve toplumda birlik beraberliğin oluşmasında etkisi en az olan unsur dindir.
- Değerler ahlaki açıdan iyi ve kötü, sanatsal açıdan güzel ve çirkin, dinî açıdan helal ve haram kavramlarıyla tanımlanır.
- İnsanlar, doğup büyüdükları toplumun dinî, ahlaki ve kültürel değerlerinden etkilenir ve kişilikleri buna göre şekillenir.
- Örf ve âdetler bir toplumun duygu, düşünce ve davranışlarını belirleyen yazılı kural ve uygulamalardır.
- Ad koyma, sünnet, mevlit, cenaze, nişan ve evlilik merasimleri ile bayram, taziye ve hasta ziyaretleri gibi uygulamalar kaynağını yasalardan almaktadır.
- İslam dini anne babaya çocuklarına ahlaki değerleri kazandırma sorumluluğu yüklemiş ve Hz. Peygamber de şöyle buyurmuştur: "Hiçbir baba, evladına güzel terbiyeden daha üstün bir hediye vermemiştir." (Tirmizî, Birr, 33.)
- Adalet, iffet, şecaat ve hikmet bütün ahlak anlayışlarında temel erdemler olarak kabul edilmekle birlikte en olgun içeriğine Kur'an ve hadislerle ulaşmış, Müslüman toplumlarda en önemli değerler hâline gelmiştir.
- İffet öfke kuvvetinin, şecaat ise arzu (şehvet) kuvvetinin dengelenip kontrol edilmesiyle ortaya çıkar.

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ 9

4. ÜNİTE ETKİNLİKLERİ

2. ETKİNLİK

Ünite	Gençlik ve Değerler
Kazanım	– Değerlerin oluşumuna etki eden unsurları analiz eder. – Gençlerin kişilik gelişiminde dinî ve ahlaki değerler ile örf ve âdetlerin yerini tartışır.
Etkinlik Adı	Boşluk Doldurma

Aşağıdaki kelimelerden, tanımlara uygun olanlarını boşluklara yerleştiriniz.

Şecaat

Değer

Takva

Âdet

Ahlak

İffet

Hikmet

Fıtrat

Din

Örf

Adalet

İstikamet

A

Bir milletin sahip olduğu sosyal, kültürel, ekonomik, bilimsel alanlardaki maddi ve manevi öğelerin bütününe ----- denir.

B

İnsanın, iyi veya kötü olarak vasıflandırılan manevi nitelikleri, huyları ve bunların etkisiyle ortaya koyduğu iradeli davranışlarının bütününe ----- denir.

C

Akıl sahiplerini kendi istek ve hür iradeleri ile hayırlı olan şeylere sevk eden ilahi emirler bütününe ----- denir.

D

----- ; bir toplumda uygulanagelen ve nesilden nesile aktarım yoluyla devredilen değer ve davranışlardır. ----- ise bir önceki nesilden görüldüğü şekliyle tekrarlanan toplumsal alışkanlıklardır.

E

----- , bir karakter özelliği olarak dengeli olmak ve aşırılıktan uzaklaşıp her şeye hakkını verme erdemini ifade eder.

F

----- , bilgelik, derin anlayış sahibi olma, dinin inceliklerini bilme ve en doğru hükme varabilme erdemini ifade eder.

G

----- , haramdan uzak durma, kötü söz ve işlerden kaçınma, namusunu, şerefini ve haysiyetini koruma yanında nefsin aşırı istekleri karşısında ölçülü davranma erdemini ifade eder.

H

----- , yiğit olma, insanların haklarını, canlarını, mallarını, namuslarını, vatanlarını ve dinlerini korumak için cesur davranması erdemini ifade eder.

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ 9

4. ÜNİTE ETKİNLİKLERİ

3. ETKİNLİK

Ünite	Gençlik ve Değerler
Kazanım	– Temel değerleri ayet ve hadislerle ilişkilendirir.
Etkinlik Adı	Eşleştirme

Aşağıdaki ayet ve hadisleri ilgili oldukları kavramlarla eşleştiriniz.

..... DİN

1. "Derken, evinde bulunduğu kadın onun nefsinden muradını almak istedi, kapıları kapatıp "Haydi gelsene" dedi. Yusuf "Allah korusun," dedi. "Kocan benim efendimdir; o bana çok iyi bakıyor. Zalimler ise iflâh olmazlar." (Yusuf suresi, 23. ayet.)

..... HİKMET

2. "Hayır! Rabbine and olsun ki, onlar aralarında başgösteren meseleler için senin hükmüne başvurup, sonra da senin vermiş olduğun hükme, gönüllerinde hiçbir sıkıntı duymaksızın tam bir teslimiyetle teslim olmadıkça iman etmiş olmazlar." (Nisa suresi, 65. ayet.)

..... İFFET

3. "Ve nefse ve onu düzenleyene, kötülüğünü de, iyiliğini de ona ilham edene and olsun ki; Nefsini arındıran kurtulmuştur. Onu günaha gömen de hüsrana düşmüştür." (Şems suresi, 7-10. ayetler.)

..... ŞECAAT

4. "Andolsun ki biz, Lokman'a "Allah'a şükret!" diye bilgelik verdik. Kim şükrederse kendi iyiliğine eder. Kim de nankörlük ederse, şüphesiz ki Allah, hiçbir şeye muhtaç değildir, daima övülmeye layıktır. Hani bir zaman Lokman, oğluna öğüt vererek demişti ki: "Yavrucuğum! Allah'a ortak koşma, çünkü Allah'a ortak koşmak (şirk), elbette büyük bir zulümdür." (Lokman suresi, 12-13. ayetler.)

..... ADALET

5. "Allah Nuh'a buyurduğu şeyleri size de din olarak buyurmuştur. Sana vahyettik; İbrahim'e, Musa'ya ve İsa'ya da buyurduk ki: "Dine bağlı kalın, onda ayrılığa düşmeyin." Ortak koşanları çağırdığın şey onların gözünde büyümektedir. Allah dilediğini kendine seçer, kendisine yöneleni de doğru yola eriştirir." (Şura suresi, 13. ayet.)

..... AHLAK

6. "Ey Peygamber! Müminleri savaşa teşvik et. Sizden yirmi sabırlı kişi olsa, iki yüz kişiye üstün gelir. Sizden yüz kişi de kâfirlerden bin kişiye üstün gelir; çünkü onlar anlayıştan yoksun bir gürühtür. Şimdi ise Allah sizde bir zaaf bulunduğunu bildiği için, yükünüzü hafifletti. Bu durumda, sizden sabreden yüz kişi olursa, iki yüz kişiye üstün gelir. Sizden bin kişi de Allah'ın izniyle iki bin kişiyi mağlûp eder. Çünkü Allah sabredenlerle beraberdir." (Enfal suresi, 65-66. ayetler.)

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ 9

4. ÜNİTE ETKİNLİKLERİ

4. ETKİNLİK

Ünite	Gençlik ve Değerler
Kazanım	– Değerlerin oluşumuna etki eden unsurları analiz eder. – Gençlerin kişilik gelişiminde dinî ve ahlaki değerler ile örf ve âdetlerin yerini tartışır.
Etkinlik Adı	Bulmaca

Soldan Sağa

1. Bir topluma ait olan bina, giysi, araç-ge-reç gibi değerlerin tümü.
2. Emin, Hz. Muhammed'in (s.a.v) lakabı.
3. Bilgelik, incelikli anlayış.
4. Erdem, güzel ahlaki özellikler.
5. (Tersten) Şecaat

Yukarıdan Aşağıya

6. Namusunu korumak, haramdan kaçınmak
7. (Tersten) Bir topluma ait olan inanç, duygu, düşünce ve gelenek gibi değer-lerin tümü.
8. Haksızlıktan uzak ve dengeli olmak.
9. Cömertlik ve üstünlük.
10. Nesilden nesile aktarılan değer ve davranışlar.

7. 8.

1. 10.

2. 6.

3. 9.

4.

5.

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ 9

4. ÜNİTE ETKİNLİKLERİ

5.
ETKİNLİK

Ünite	Gençlik ve Değerler
Kazanım	– İsrâ suresi 23-29. ayetlerde verilen mesajları değerlendirir.
Etkinlik Adı	Listeleme

"Rabbin, sadece kendisine kulluk etmenizi, anne babanıza da iyi davranmanızı kesin bir şekilde emretti. Onlardan biri veya her ikisi senin yanında yaşlanırsa kendilerine 'öf!' bile deme, onları azarlama, ikisine de güzel söz söyle. Onlara merhametle ve alçak gönüllülikle kol kanat ger. 'Rabbim! Onlar nasıl küçükken beni şefkatle eğitip yetiştirdilerse şimdi sen de onlara merhamet göster.' diyerek dua et. Kalplerinizdekini en iyi bilen Rabbinizdir. Eğer iyi olursanız bilirsiniz ki Allah kendisine yönelenleri bağışlayıcıdır. Akrabaya, yoksula ve yolcuya hakkını ver. Gereksiz yere de saçıp savurma! Çünkü savurganlar şeytanların dostlarıdır. Şeytan da Rabbine karşı çok nankördür. Eğer Rabbinden gelmesini umduğun bir rahmet için onların yüzlerine bakamıyorsan hiç olmazsa kendilerine gönül alıcı bir söz söyle. Eli sıkı olma, ölçsüzce eli açık da olma, sonra kınanacak, kendi kendine hayıflanacak duruma düşersin!"

(İsrâ suresi, 23-29. ayetler.)

Bu ayetlerde bahsi geçen ahlaki değerleri aşağıda listeleyiniz.

- ☐ _____
- ☐ _____
- ☐ _____
- ☐ _____
- ☐ _____
- ☐ _____
- ☐ _____

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ 9

4. ÜNİTE ETKİNLİKLERİ

1. Değerlerle ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

- A) Bireyde değerlerin oluşumu okulda aldığı eğitimle başlar.
- B) Her toplumun kendine özgü değer algısı vardır.
- C) Birey, doğup büyüdüğü toplumun değerlerinden etkilenir.
- D) Değerlerin oluşumunda etkili olan unsurların başında din gelir.
- E) Aldığı eğitim, yaşadığı sosyal çevre ve ekonomik şartlar kişinin değer anlayışını etkiler.

2. Değer, bir milletin sahip olduğu sosyal, kültürel, ekonomik, bilimsel alanlardaki maddi ve manevi öğelerin bütünüdür. Maddi değerler, bir toplumun kültürel, tarihî ve bilimsel ürünlerini içerir. Manevi değerler ise bir toplumun gelenek, örf ve adetleri, inançları, duygu, düşünce ve davranışlarıdır.

Bu parçadan hareketle aşağıdakilerden hangisinde maddi ve manevi değer unsurları bir arada yer almaz?

- A) Eyüp Sultan Türbesi'nde dua etmek
- B) Ramazan umresinde Kâbe'yi tavaf etmek
- C) Süleymaniye Camii'nde cuma namazı kılmak
- D) Topkapı Sarayı'nda kutsal emanetleri gezmek
- E) Bayramda akraba ve dostları evinde ziyaret etmek

3. Hz. Muhammed (s.a.v.), Cahiliye Dönemi'nde yaygın olan pek çok anlayışı değiştirmiştir. Bunlardan biri de önemli toplumsal vazifelerde daima soylu, zengin ve yaşlı kişilerin görevlendirilmesine öncelik verilmesiydi. Hz. Peygamber ise bu konuda liyakat ve emaneti ölçü almış; bu özellikleri taşıyan gençleri yaşına ve toplumdaki konumuna bakmadan önemli vazifelerde görevlendirilmiştir.

Aşağıdakilerden hangisi bu paragrafta vurgulanan hususa verilebilecek bir örnek değildir?

- A) Muaz b. Cebel'i genç yaşta Yemen'e vali olarak göndermesi
- B) Hz. Zeyd'in oğlu Üsâme'yi Suriye'ye gönderilecek orduya komutan ataması
- C) Hicret ederken müşrikleri yanıltmak için yatağına Hz. Ali'nin yatmasını istemesi
- D) Vahiy kâtipliği ve yabancı dillerden tercüme yapması için Zeyd b. Sabit'i görevlendirmesi
- E) Medinelilere İslam'ı öğretmek için Musab b. Umeyr'i öğretmen olarak yollaması

4. Din, ahlak, örf, adet, gelenek ve hukuk; toplum düzenini sağlamada belirleyici olan unsurlardır. Özellikle din, ortaya koyduğu ölçülerle insanlar arası ilişkileri düzenleyerek bireyin ve toplumun değer yargılarını da şekillendirir. Dürüstlük, sorumluluk, adalet gibi ahlaki değerleri öğütleyerek insanı iyiliğe yöneltir. Dolayısıyla din, bir toplumun kültürünün oluşmasına etki eden, toplumsal kabulleri, alışkanlıkları, ahlaki ve değerleri belirleyen öğelerin başında gelir.

Bu metnin ana düşüncesi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İslam dininin en vazgeçilmez özelliği ahlaktır.
- B) Allah katında hak din İslam'dır.
- C) Değerlerin oluşumunda dinin yeri ve önemi büyüktür.
- D) Dinsizlik toplumları felakete sürükler.
- E) Ahlaksızlık din düşmanlığının en temel nedenidir.

5. Aşağıdakilerden hangisi birlik ve beraberlik duygularının gelişimiyle ilgili bir örnek değildir?

- A) İnfak ve sadaka sayesinde zengin ve fakirler birbirine yaklaşır.
- B) Namaz, Müslümanların camilerde buluşmalarını sağlar.
- C) Bayramlardaki akraba ziyaretleri toplumsal ilişkileri kuvvetlendirir.
- D) Ramazan ayının manevi ortamı kişiye huzur ve esenlik verir.
- E) Sünnet merasimleri dost ve akrabanın bir araya gelmesine vesile olur.

6. Aşağıdakilerden hangisi örf ve adetlere dinin etkisiyle ilgili bir örnek değildir?

- A) Çocuklara sahabe isimleri vermek
- B) Düğünden önce kına gecesi yapmak
- C) Cuma namazından önce sala okumak
- D) Allah'ın (c.c.) emri ve peygamberin kavli ile kız istemek
- E) Yeni doğan çocukların kulaklarına ezan ve kamet okumak

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ 9

4. ÜNİTE ETKİNLİKLERİ

“Rabbin, sadece kendisine kulluk etmenizi, anne babanıza da iyi davranmanızı kesin bir şekilde emretti. Onlardan biri veya her ikisi senin yanında yaşlanırsa kendilerine ‘öfl’ bile deme, onları azarlama, ikisine de güzel söz söyle. Onlara merhametle ve alçak gönüllülükle kol kanat ger. ‘Rabbim! Onlar nasıl küçükken beni şefkatle eğitip yetiştirdilerse şimdi sen de onlara merhamet göster.’ diyerek dua et. Kalplerinizdekini en iyi bilen Rabbinizdir. Eğer iyi olursanız bilirsiniz ki Allah kendisine yönelenleri bağışlayıcıdır. Akrabaya, yoksula ve yolcuya hakkını ver. Gereksiz yere de saçıp savurma! Çünkü savurganlar şeytanların dostlarıdır. Şeytan da Rabbine karşı çok nankördür. Eğer Rabbinden gelmesini umduğun bir rahmet için onların yüzlerine bakamıyorsan hiç olmazsa kendilerine gönül alıcı bir söz söyle. Eli sıkı olma, ölçüsüzce eli açık da olma, sonra kınanacak, kendi kendine hayıflanacak duruma düşersin!” (İsrâ suresi, 23-29. ayetler.)

7 ve 8. soruları meali verilen İsrâ suresi, 23-29. ayetlere göre cevaplayınız.

7. Bu ayetlerden hareketle müminlerle ilgili aşağıdaki-lerden hangisine ulaşamaz?

- A) Anne babasına iyilik yapmalı ve onlar için Allah’a (c.c.) dua etmelidir.
- B) Allah’ın (c.c.) yaptıklarını bildiğini idrak ederek hatalarından vazgeçmelidir.
- C) Yakın çevrelerinden başlayarak muhtaç olanlara karşı yardımsever olmalıdır.
- D) İnsanlar arasındaki anlaşmazlıklarda adaletle hükmetmeli ve haksızlığa sapmamalıdır.
- E) Harcamalarında ölçülü olmalı, ihtiyaçlarını karşılamada ve yardımda dengeli davranmalıdır.

8. Bu ayetlerde aşağıdaki temel değerlerden hangisine değinilmektedir?

- A) İffet
- B) Şecaat
- C) Hikmet
- D) Çalışkanlık
- E) Merhamet

9. Aşağıdaki ayet ve hadislerden hangisinde ahlaki bir değer doğrudan teşvik edilmemektedir?

- A) “Her doğan fitrat üzerine doğar; sonra anası ile babası onu ya Yahudi ya Nasrani yahut Mecusi yaparlar.” (Buhârî, Cenâiz, 92.)
- B) “Kim Allah’a ve ahiret gününe inanıyorsa, misafirine ikramda bulunsun. Kim Allah’a ve ahiret gününe inanıyorsa, akraba ile irtibatını sürdürsün...” (Buhârî, Edeb, 85.)
- C) “...Evlere girdiğiniz zaman birbirinize, Allah katından mübarek ve hoş bir esenlik dileği olarak selam verin...” (Nûr suresi, 61. ayet.)
- D) “Şüphesiz Allah, adaleti, iyiliği, akrabaya yardım etmeyi emreder; çirkin işleri, kötülüğü ve taşkınlığı da yasaklar. O, düşünüp tutasınız diye size öğüt verir.” (Nahl suresi, 90. ayet.)
- E) “Ey iman edenler! Allah’tan korkun ve doğrularla beraber olun.” (Tevbe suresi, 119. ayet.)

10. Adalet, hikmet, iffet ve şecaat bütün ahlak anlayışlarında temel erdemler olarak kabul edilmektedir. Ancak bu temel erdemler en kapsamlı içeriğine Kur’an-ı Kerim ve hadislerle ulaşmış, Müslüman toplumlarda en önemli değerler hâline gelmiştir. Bir şeyi nasılsa öylece bilme anlamına gelen hikmet, düşünme gücünün bir erdemidir. Şecaat, öfke kuvvetinin dengelenmesiyle ortaya çıkar. İffet, arzu (şehvet) kuvvetinin kontrol edilmesiyle elde edilir. Adalet ise her üç gücün dengeli bir şekilde insanda bulunması ile sağlanır.

Buna göre aşağıdaki ayetlerden hangisi hikmet, şecaat, iffet ve adalet erdemlerinden biriyle doğrudan ilgili değildir?

- A) “Zulmedenlere meyletmeyin. Yoksa size de ateş dokunur. Sizin Allah’tan başka dostunuz yoktur. Sonra size yardım da edilmez.” (Hûd suresi, 113. ayet.)
- B) “Rabbin, sadece kendisine kulluk etmenizi, anne babanıza da iyi davranmanızı kesin bir şekilde emretti...” (İsrâ suresi, 23. ayet.)
- C) “Onlar öyle kimselerdir ki halk kendilerine, ‘İnsanlar size karşı ordu toplamışlar, onlardan korkun.’ dediklerinde bu söz onların imanını artırdı ve ‘Allah bize yeter, O ne güzel vekildir!’ dediler.” (Âl-i İmrân suresi, 173. ayet.)
- D) “Zinaya yaklaşmayın çünkü o pek çirkin bir şeydir ve çok kötü bir yoldur.” (İsrâ suresi, 32. ayet.)
- E) “(Resûlüm!) Sen, Rabbinin yoluna bilgelik ve güzel öğütlerle çağır ve onlarla en güzel şekilde tartış! Rabbin, kendi yolundan sapanları en iyi bilendir ve O, hidayete erenleri de çok iyi bilir.” (Nahl suresi, 125. ayet.)

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ 9

4. ÜNİTE ETKİNLİKLERİ

11.

DEĞERLER	
MADDİ DEĞERLER	MANEVİ DEĞERLER
Kültürel Ürünler	Gelenekler
Tarihi Ürünler	Örf ve Âdetler
Bilimsel Ürünler	İnançlar, Duygu, Düşünce ve Davranışlar

Bu tablodan hareketle aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Değerlerin manevi yönü yanında maddi boyutu da vardır.
- B) Teknolojik buluş ve icatlar toplumların maddi değerlerindendir.
- C) İlerlemek isteyen bir toplum maddi değerlere daha çok önem vermelidir.
- D) Bir toplumun inançları, örf ve âdetleri o toplumun manevi değerleri arasında yer alır.
- E) Süleymaniye Camii mimari bir eser olarak maddi, dinî bir yapı olarak manevi değer taşımaktadır.

12. Gençlerin kişilik gelişiminde ailenin yanında çevrenin etkisi de önemlidir. Gençlik döneminde eğitim kurumları, iletişim araçları, arkadaşlık ilişkileri değerlerin kazanılması açısından belirleyici bir role sahiptir. Toplumların geleceği olan gençlerin iyi yetiştirilmesi eğitim kurumlarının temel görevidir. Teknolojinin gelişmesiyle iletişim araçları çeşitlenerek yaygınlaşmıştır. Bu araçların bilinçli kullanılması gerekir. Aksi hâlde kişilik gelişimi açısından olumsuz sonuçlarla karşılaşılabilir. Son zamanlarda çokça gündeme gelen teknoloji bağımlılığı ciddi sorunlara neden olmaktadır.

Bu parçadan hareketle aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Gençlerin değerleri kazanmasında arkadaş çevresi önemlidir.
- B) İletişim araçları değer aktarımı konusunda önemli bir role sahiptir.
- C) Teknoloji bağımlılığı günümüzde yaşanan sorunlardan biridir.
- D) Teknoloji kullanımı konusunda toplumu bilinçlendirmek gerekir.
- E) Kişilik gelişiminde ve değerlerin kazanılmasında en etkili kurum okuldur.

13. Dinî ilkeleri benimseyen bir kişi; adalet, akrabaya yardım etmek, misafire ikramda bulunmak, dürüstlük ve yardımseverlik gibi değerlere hayatında yer verir. Bu yönüyle din, kişinin düşünce dünyasına ve pratik hayatına anlam ve değer katar. Din; dürüstlük, sorumluluk, adalet gibi ahlaki değerleri öğütleyerek insanı iyiliğe yöneltir. Dolayısıyla iyi insanın sahip olduğu değerlerde dinin etkisi açıkça görülür.

Bu parçadan hareketle;

- I. İnsanın sahip olduğu değerleri benimsemesinde dinin etkisi vardır.
- II. Din insanın düşünce ve davranışlarına anlam ve değer katar.
- III. Dinî ilkeleri benimseyen bir kimsenin değerlere ihtiyacı kalmaz.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) II ve III

14. Her toplumun tarihî sürecine ve kültürel özelliklerine bağlı olarak oluşan kendine özgü değerleri mevcuttur. Bu değerlerden bazıları toplumu temelden şekillendirmesi ve diğerlerini de etkilemesi bakımından temel değerler olarak kabul edilir. Bu temel değerler insanlık tarihi boyunca bütün toplumlarda belirleyici olmuştur.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi İslam ahlakçılarının benimsediği temel değerlerden biri değildir?

- A) İffet
- B) İsmet
- C) Adalet
- D) Hikmet
- E) Şecaat

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ 9

4. ÜNİTE ETKİNLİKLERİ

15. Sünnet ve evlilik merasimleri dinin etkisiyle kültürümüze yerleşmiş olan uygulamalardır. Kültürümüzde bu merasimler eş, dost ve akrabanın davet edildiği, davet sahibinin gelenlere ikramda bulunduğu bir şölen havasında düzenlenir. Kültürümüzdeki bir diğer güzel uygulama ise yeni doğan çocuğa ad koyma merasimidir. Ülkemizde en çok kullanılan adlar arasında Hz. Peygamber ve onun soyundan gelen kimselerin isimleri yer almaktadır. Bunun yanı sıra sahabe isimleri de sıkça kullanılmaktadır. İnsanın doğumunda kulağına okunan ezandan cenazesinde okunan salâya kadar hayatı boyunca yaşadığı pek çok olayda dinin kültüre olan etkilerini görmek mümkündür.

Bu parçaya verilebilecek en uygun başlık aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kültürümüzde Dinin İzleri
- B) Sünnetin Dindeki Yeri
- C) Güzel İsim Koymanın Önemi
- D) Çocuk Yetiştirmenin Sırları
- E) Kültürel Mirası Korumanın Yolları

16. I. Yerindelik, isabet etmek ve uygunluk anlamlarına gelir. İnsanın Allah'ı (c.c.) gereği gibi bilmesi ve kişiyi cahilce davranışlar yapmaktan alıkoyması sebebiyle bilgelik olarak da ifade edilmiştir.

II. Doğruluk, eşitlik, denklik, denge, gerçeğe uygun hükmetme, doğru yolu izleme, dürüstlük, tarafsızlık gibi anlamlara gelir ve sosyal yapıyı şekillendiren temel değerlerdendir.

III. Yiğitlik, kahramanlık, cesaret gibi anlamlara gelmektedir. İslam dini, Müslümanların canlarını, mallarını, namuslarını, vatanlarını ve dinlerini korumak için cesur davranmalarını ister.

IV. Haramdan uzak durma, kötü söz ve işlerden kaçınma anlamlarına gelir. İnsanların ahlak kurallarına bağlı kalarak namusunu, şerefini ve haysiyetini koruması yanında nefsin aşırı istekleri karşısında ölçülü davranması bu kapsamda değerlendirilir.

Numaralanmış ifadelerde tanımı verilen kavramlar aşağıdakilerden hangisinde doğru sıralanmıştır?

	I	II	III	IV
A)	İffet	Adalet	Hikmet	Şecaat
B)	Hikmet	Şecaat	Adalet	İffet
C)	Adalet	İffet	Şecaat	Hikmet
D)	Hikmet	Adalet	Şecaat	İffet
E)	Şecaat	Hikmet	İffet	Adalet

Gençlik ve Değerler

CEVAP ANAHTARI

1- A	9- A
2- E	10- B
3- C	11- C
4- C	12- E
5- D	13- D
6- B	14- B
7- D	15- A
8- E	16- D

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ 9

4. ÜNİTE ETKİNLİKLERİ

Cevap Anahtarı

- 1. ETKİNLİK**
- D** Maddi değerler, bir toplumun kültürel, tarihi ve bilimsel ürünlerini; manevi değerler ise geleneklerini, inançlarını, duyguları, düşünceleri ve davranışlarını içerir.
- Y** İnsani değerlerin ve toplumda birlik beraberliğin oluşmasında etkisi en az olan unsur dindir.
- D** Değerler ahlaki açıdan iyi ve kötü, sanatsal açıdan güzel ve çirkin, dinî açıdan helal ve haram kavramlarıyla tanımlanır.
- D** İnsanlar, doğup büyüdüğü toplumun dinî, ahlaki ve kültürel değerlerinden etkilenir ve kişilikleri buna göre şekillenir.
- Y** Örf ve âdetler bir toplumun duyguları, düşünceleri ve davranışlarını belirleyen yazılı kural ve uygulamalardır.
- Y** Ad koyma, sünnet, mevlit, cenaze, nişan ve evlilik merasimleri ile bayram, taziye ve hasta ziyaretleri gibi uygulamalar kaynağını yasalardan almaktadır.
- D** İslam dini anne babaya çocuklarına ahlaki değerleri kazandırma sorumluluğu yüklemiştir ve Hz. Peygamber de şöyle buyurmuştur: "Hiçbir baba, evladına güzel terbiyeden daha üstün bir hediye vermemiştir." (Tirmizî, Birr, 33.)
- D** Adalet, iffet, şecaat ve hikmet bütün ahlak anlayışlarında temel erdemler olarak kabul edilmekle birlikte en olgun içeriğine Kur'an ve hadislerle ulaşılmış, Müslüman toplumlarında en önemli değerler hâline gelmiştir.
- Y** İffet öfke kuvvetinin, şecaat ise arzu (şehvet) kuvvetinin dengelenip kontrol edilmesiyle ortaya çıkar.

- 2. ETKİNLİK**
- A** Bir milletin sahip olduğu sosyal, kültürel, ekonomik, bilimsel alanlardaki maddi ve manevi öğelerin bütününe **Değer** denir.
- B** İnsanın, iyi veya kötü olarak sınıflandırılan manevi nitelikleri, huyları ve bunların etkisiyle ortaya koyduğu iradeli davranışlarının bütününe **Ahlak** denir.
- C** Akıl sahiplerini kendi istek ve hür iradeleri ile hayırlı olan şeylere sevk eden ilahi emirler bütününe **Din** denir.
- D** **Örf**; bir toplumda uygulanagelen ve nesilden nesile aktarım yoluyla devredilen değer ve davranışlardır. **Âdet** ise bir önceki nesilden görüldüğü şekliyle tekrarlanan toplumsal alışkanlıklardır.
- E** **Adalet**, bir karakter özelliği olarak dengeli olmak ve aşırılıktan uzaklaşıp her şeye hakkını verme erdemini ifade eder.
- F** **Hikmet**, bilgelik, derin anlayış sahibi olma, dinin inceliklerini bilme ve en doğru hükme varabilme erdemini ifade eder.
- G** **İffet**, haramdan uzak durma, kötü söz ve işlerden kaçınma, namusunu, şerefini ve haysiyetini koruma yanında nefsin aşırı istekleri karşısında ölçülü davranma erdemini ifade eder.
- H** **Şecaat**, yiğit olma, insanların haklarını, canlarını, mallarını, namuslarını, vatanlarını ve dinlerini korumak için cesur davranması erdemini ifade eder.

5 DİN

6 ŞECAAT

4 HİKMET

2 ADALET

1 İFFET

3 AHLAK

7. 8.

1. M A D D İ A

V D

E A Ö

2. G Ü V E N İ L İ R

6. A E F

3. H İ K M E T 9.

F K

4. F A Z İ L E T

E R

5. T E R A S E C

M

Bakalım baş ka
neler varmış?

DÖGM Materyal

DÖGM MATERYAL

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

ORTAÖĞRETİM DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ

9

**ETKİNLİKLERLE
ÖĞRENİYORUM**

5. ÜNİTE

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ 9

5. ÜNİTE ETKİNLİKLERİ

1.
ETKİNLİK

Ünite	Gönül Coğrafyamız
Kazanım	– İslam medeniyetinin, dünyanın farklı bölgelerindeki etkilerini fark eder.
Etkinlik Adı	Eşleştirme

İslam medeniyetinin ana dönemlerini uygun tarihler ile eşleştiriniz.

İSLAM MEDENİYETİNİN ANA DÖNEMLERİ

DÖNEMLER	EŞLEŞTİRME		TARİHLER
1. Abbasiler Dönemi	1		A. (750-1258)
2. Osmanlılar Dönemi	2		B. (1040-1308)
3. Emeviler Dönemi	3		C. (1299-1923)
4. Dört Halife Dönemi	4		D. (622-632)
5. Asr-ı Saadet Dönemi	5		E. (661-750)
6. Selçuklular Dönemi	6		F. (632-661)

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ 9

5. ÜNİTE ETKİNLİKLERİ

2. ETKİNLİK

Ünite	Gönül Coğrafyamız
Kazanım	– İslam medeniyetinin, dünyanın farklı bölgelerindeki etkilerini fark eder.
Etkinlik Adı	Doğru - Yanlış

Aşağıdaki ifadeleri doğru ise D, yanlış ise Y harfi ile işaretleyiniz.

1- İslam medeniyetinin temel kurucu unsuru Kur'an vahyi ve Hz. Muhammed'in (s.a.v.) sünnetidir.

2- Raşit Halifeler Dönemi'nde Müslümanlar karşılaştıkları problemleri Kur'an ve sünnetteki ilkelerle çözerek İslam medeniyetinin köklerini sağlamlaştırmıştır.

3- Emeviler Dönemi her alanda ihtilafların ortadan kalktığı, birlik ve beraberliğin korunduğu iç çatışmaların yaşanmadığı bir dönem olmuştur.

4- Kur'an'ın yazılı bir Mushaf hâline gelmesi ve Hz. Peygamber'in hadislerinin kitaplaştırılması Emeviler Dönemi'nde gerçekleşmiştir.

5- Abbasiler ve Osmanlılar Dönemi'nde hilafet kurumu en uzun ve kesintisiz dönemlerini yaşamıştır.

6- Abbasiler Dönemi İslami ilimlerin temellerinin atıldığı ve henüz itikadi ve fıkhi mezheplerin oluşmadığı bir dönemdir.

7- Türklerin Emeviler Dönemi'nde başlayan İslamlaşma süreci Abbasiler Dönemi'nde hız kazanmıştır.

8- Türklerin Müslüman olmasıyla İslam dünyası her alanda yeni bir dinamizm kazanmış ve İslam dini fetihler yoluyla Avrupa'ya ve soğuk coğrafyalara kadar uzanmıştır.

9- İslam dini Selçuklular Dönemi'nde Anadolu'ya, Osmanlılar Dönemi'nde de Balkan coğrafyasına yerleşip kök salmıştır.

10- Müslümanlar, İslam kardeşliği ve ayrılığa düşmeme ilkesini on beş asır boyunca titizlikle uygulamış ve ayrılığa düşmemiştir.

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ 9

5. ÜNİTE ETKİNLİKLERİ

3. ETKİNLİK

Ünite	Gönül Coğrafyamız
Kazanım	– İslam medeniyetinin, dünyanın farklı bölgelerindeki etkilerini fark eder.
Etkinlik Adı	Yazalım

Aşağıdaki tabloda boş bırakılan yerlere uygun isimleri yazınız.

KOMUTANLAR:

Halit b. Velid, Ukbe b. Nafi,
Sultan Alparslan, Tarık b. Ziyad,
Sad b. Ebi Vakkas, Fatih Sultan
Mehmet, Amr b. el-As

ŞEHİRLER:

Konya, Şam, Kurtuba, Kudüs,
Bağdat, İstanbul, Kahire, Tunus

ÂLİM VE VELİLER:

İmam-ı Azam Ebu Hanife,
Muhyiddin İbn Arabi, İbn Rüşd,
Ebu Eyyub el-Ensari, Ukbe b.
Nafi, Mevlana Celaleddin Rumi,
İmam Şafii, Amr b. el-As

İSLAM MEDENİYETİNİN YAYILDIĞI COĞRAFYALAR

FETHEDİLEN BÖLGE	FETHEDEN KOMUTAN	ÖNEMLİ ŞEHİR	ÖNEMLİ ÂLİM VE VELİ
Filistin Bölgesi			
Suriye Bölgesi			
Irak Bölgesi			
Anadolu			
Marmara Bölgesi			
Mısır Bölgesi			
Mağrip Bölgesi			
Endülüs			

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ 9

5. ÜNİTE ETKİNLİKLERİ

4. ETKİNLİK

Ünite	Gönül Coğrafyamız
Kazanım	– İslam medeniyetinin, dünyanın farklı bölgelerindeki etkilerini fark eder.
Etkinlik Adı	Tamamlayalım

Metinde boş bırakılan yerleri tabloda verilen uygun ifadelerle tamamlayınız.

Ülkeler:	Şehirler:	Kişiler:	İsimler:	Eserler:
Türkistan, Hindistan, Balkanlar, Babürler	Mekke, Kudüs, Bosna, Kerbela, Medine, Necef	Hız. Ali, İmam Buhârî, İmam Mâturidî, Mehmet Akif Ersoy, Hoca Ahmet Yesevî, Muhammed İkbal, İbn Sinâ, Mevlânâ Celaleddin Rumi, Ali Kuşçu, İmam Ebu Hanîfe, Abdülkâdir-i Geylanî,	Hâdimu'l-Harameyn, İsrâ, Miraç, Surre Alayı, Mescid-i Aksâ, Kur'an	Tac Mahal, Mostar Köprüsü

Müslüman Türklerin İslam Medeniyetine Hizmetleri

Orta Asya'daki yurtlarında Abbasiler Dönemi'nde kalabalık topluluklar hâlinde Müslüman olan Türkler, İslam dinine samimiyetle bağlanmış ve bu yolda pek çok alanda etkinlik göstermişlerdir. ---, İmam Tirmizî, ---, Farabi, ---, Zemaşşerî ve --- gibi önemli ilim adamlarının hepsi ---'da yetişmiştir.

Pir-i Türkistan olarak bilinen büyük İslam mutasavvıfı ---, yetiştirdiği alperen ve gazi dervişleri Anadolu'ya göndermiş ve Selçuklular Dönemi'nden itibaren İslam'ın bayrağının buralara taşınmasına öncülük etmiştir. Bu dönemde Belh şehrinde doğmuş büyük sufi ---, küçük yaşta Anadolu'ya göç etmiştir.

Osmanlı padişahları, Yavuz Sultan Selim'den itibaren Hicaz bölgesine, --- ve --- şehirlerine hâkimiyet kurup halife olunca kendilerini bu "iki mukaddes şehrin hizmetkârı" anlamına gelen "----" sıfatıyla nitelendirmişlerdir.

Osmanlılarda --- adı verilen kervanlar, hacılara dağıtılmak üzere Mekke ve Medine'ye gönderilen değerli eşya, hediyeler ve çeşitli merasimlerle yola çıkar ve belirlenen şehirlerde molalar vererek Kâbe'ye kadar yoluna devam ederlerdi.

Meleklerin Hz. Peygamber'i, geceleyin Mekke'deki Mescid-i Harâm'dan alıp çevresiyle mübarek olan --- şehrindeki ---'ya götürmesine --- adı verilir. Bunun ardından manevi âlemlere çıkarılmasına ise --- denir. Bu nedenle Osmanlılar ilk kibleleri olan bu şehre sahip çıkmışlar, imarına ve halkının huzur içinde yaşamasına büyük önem vermişlerdir.

Osmanlılar Irak bölgesinde İslam medeniyetinin korunmasına özen göstermişlerdir. Bağdat şehrinde bulunan Hanefî mezhebinin kurucusu ---'nin ve Kadiri tarikatının piri ---'nin türbeleri ile Bağdat yakınlarındaki --- ve --- şehirlerinde bulunan --- ve onun neslinden gelen bazı ehl-i beyt imamlarının türbeleri de bunlardandır.

Osmanlılar ---da cami, medrese, han ve hamam gibi pek çok mimari eserler yapmıştır. Vardar Nehri üzerinde, Fatih Sultan Mehmed Han tarafından yaptırılan Taş Köprü, Filibe'de Sultan Murat Hüdavendigâr Camii, Yunanistan Kavala'da Mehmet Ali Paşa Medresesi, --- da Mimar Hayreddin tarafından yapılan --- bunlardan bazılarıdır.

Gaznelilerden itibaren Türk-İslam devletleri döneminde yapılan pek çok cami ve mimari eser ---'a maddi ve manevi büyük zenginlikler katmıştır. --- döneminde yapılan ve dünyanın yedi harikasından biri sayılan ---, bunun güzel örneklerindendir.

I. Dünya Savaşı ve sonrasında bir şair ve düşünür olan --- (1873-1936) yazdığı şiir ve yazılarla bağımsızlık ve mücadele ruhunu diri tutmuştur. Sömürgecilere karşı ülkesinin bağımsızlığı için çalışmıştır, ---'dan aldığı ilhamla yazdığı şiir ve yazılar ile asrın idrakine ve gelecek nesillere İslam'ın hak din olduğunu açıklamıştır. Onun bu durumu ve konumu Hindistan'da yetişen Pakistanlı şair ve düşünür --- (1877-1938) ile bire bir benzerdir.

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ 9

4. ÜNİTE ETKİNLİKLERİ

5. ETKİNLİK

Ünite	Gönül Coğrafyamız
Kazanım	– İslam medeniyetinin, dünyanın farklı bölgelerindeki etkilerini fark eder.
Etkinlik Adı	Yazalım

İsimleri verilen cami ve eserleri tabloda uygun yere yazınız.

Mescid-i Aksa

Kurtuba Camii

Mescid-i Nebi

Kayrevan Camii

Süleymaniye Camii

Emevi Camii

Tac Mahal

Hicaz Bölgesi

Şam ve Bağdat
Bölgesi

Kudüs ve Çevresi

Hint Alt Kıtası

Anadolu ve Balkanlar

Endülüs

Kuzey Afrika
(Mısır ve Mağrip Bölgesi)

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ 9

5. ÜNİTE ETKİNLİKLERİ

1. “Medeniyet, tanımı itibarıyla bütün insanlığa hitap eden tarih olgusudur. Tek kişi ya da insanlığa dönük cephesiyle medeniyet, insanın sadece fiziki ya da fizyolojik ihtiyaçlarına cevap veren bir sistem olmakla kalmaz. Aynı zamanda manevi-ahlaki, metafizik ve kültürel isteklerini de karşılamak amacını taşır. İnsanı bütün cepheleriyle ele alır.” (Sezai Karakoç, Düşünceler ve Kavramlar I, s. 7.)

Aşağıdakilerden hangisi bu parçadan çıkarılabilecek en kapsamlı yargıdır?

- A) Bireyde değerlerin oluşumu ilk olarak okulda aldığı eğitimle başlar.
- B) Medeniyet toplumda var olan din, dil, ahlak, örf ve âdetleri kapsar.
- C) Medeniyet bir toplumun yaşam tarzı, yeme, içme ve giyim alışkanlıklarıyla ilgilidir.
- D) Yeryüzünde kültürel özellikleri birbirinin aynısı olan iki medeniyete rastlamak mümkün değildir.
- E) Medeniyet maddi ve manevi unsurları ile toplumu kuşatır ve onun her türlü ihtiyacını karşılar.

2. Endülüs, İber Yarımadası’na (İspanya ve Portekiz) Müslümanlar tarafından verilen isimdir. En önemli şehirleri, Kurtuba, Gırnata ve İsbiliye’dir. Yarımada’nın fethi 8. yüzyılda Emevi komutanlarından Tarık b. Ziyad tarafından başlatılmıştır. Bölge 15. yüzyılın sonuna kadar İslam medeniyetinin Avrupa’daki merkezi olmuştur. Pek çok mimari ve ilmî eserin hayat bulduğu bölge, ortaya çıkan iç karışıklıklar sebebiyle çok sayıda devlete bölünmüştür. Son olarak 1492’de Beni Ahmer Devleti’nin de yıkılmasıyla burada İslam hâkimiyeti son bulmuştur.

Bu parçada aşağıdaki sorulardan hangisinin cevabı bulunmamaktadır?

- A) Endülüs’te yetişmiş en önemli ilim adamı kimdir?
- B) Endülüs kim tarafından fethedilmiştir?
- C) Endülüs’ün kaybedilmesinin sebebi nedir?
- D) Endülüs’te İslam hâkimiyeti ne zaman sona ermiştir?
- E) Endülüs hangi kıtada yer almaktadır?

3. “Ey insanlar! Sizi bir erkekle bir dişiden yarattık ve birbirinizle tanışmanız için sizi kavimlere ve kabilelere ayırdık. Allah katında en değerliniz en takvalı olanınızdır. Allah her şeyi bilmektedir ve her şeyden haberdardır.” (Hucurât suresi, 13. ayet.)

Bu ayetten hareketle;

- I. İnsanlar tanışıp bilişinler diye farklı milletlere ayrılmıştır.
- II. İnsanların Allah (c.c.) katında en kıymetlisi en takvalı olanıdır.
- III. Hiçbir şey Allah’ın (c.c.) bilgisi dışında gerçekleşemez.

yargılarından hangisine/hangilerine ulaşılır?

- A) Yalnız II
- B) Yalnız III
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) I, II ve III

4. **Aşağıdaki ifadelerden hangisi İslam medeniyetinin farklı coğrafyalarda yayılmasının nedenlerinden biri değildir?**

- A) Müslüman tüccarların gittikleri coğrafyalarda sergiledikleri dürüstlük, adalet ve helal kazanç konusundaki titizlikleri insanları etkilemiştir.
- B) İslam dünyasında yetişen birçok âlim, İslam medeniyetinin güçlü ve sağlam temeller üzerinde yükselmesine katkıda bulunmuşlardır.
- C) İslam medeniyetinin farklı havzalara taşınmasında pek çok komutan ve devlet adamı önemli görevler üstlenmiştir.
- D) Hoca Ahmet Yesevî dergâhında yetişen alperenler İslam’ı yaymak için farklı coğrafyalara gitmişlerdir.
- E) İslam devletlerinde hukuka önem verilerek adil ve merhametli bir yönetim sergilenmesi pek çok topluluğun Müslüman olmasını sağlamıştır.

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ 9

5. ÜNİTE ETKİNLİKLERİ

5. İslam medeniyeti, farklı itikadi ve ameli mezheplere sahip Müslümanları Kur'an ve sünnet ölçüleri içinde hoşgörü ile karşılamıştır. Değişik coğrafyalardaki müminleri bir araya getirmiş ve birlikte yaşama tecrübesini en güzel şekilde gerçekleştirmiştir. İslam medeniyeti Türkçe, Arapça, Farsça yazılan eserlerle zenginleşmiştir. Müslümanlar, yabancı kültürlerle karşılaştıkları andan itibaren ilk iş olarak farklı alanlardaki Yunanca ve Farsça eserleri Arapçaya çevirmişlerdir. İlim her nerede olursa olsun müminin yitik malı kabul edilmiştir. Hatta Abbasiler döneminde Yunan, Fars ve Hint literatürüne ait tıp, matematik, astronomi alanlarında pek çok eser tercüme edilmiştir.

Metinden hareketle aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) İslam medeniyetinin temel düsturlarından biri de çokluk içinde birlik ilkesidir.
- B) İslam dini tabii ve insani farklılıkları bir zenginlik olarak kabul etmiş ve muhafaza etmiştir.
- C) Müslüman toplumlar kendi dillerinde yazdıkları eserlerle İslam medeniyetine katkıda bulunmuşlardır.
- D) Müslüman tüccarlar dünyanın farklı yerlerinde sergiledikleri dürüstlükleriyle insanları etkilemişlerdir.
- E) Müslümanlar farklı kültürlerle açılarak hikmet peşinde olmuşlar ve başka toplumların ilminden faydalanmışlardır.
6. İslam, doğduğu coğrafyadan dünyanın farklı yerlerine ulaşmış ve oralarda yaşayan insanlar İslam'ın inanç ve ahlak ilkelerini benimseyerek Müslüman olmuşlardır. Bu sebeple Asya, Avrupa ve Afrika kıtalarında çok geniş bir coğrafyada İslam medeniyetinin izlerini görmek mümkündür.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi İslam medeniyetinin izlerinin yoğun olarak görüldüğü bölgelerden biri değildir?

- A) Latin Amerika
- B) Kuzey Afrika
- C) Hint Alt Kıtası
- D) Anadolu ve Balkanlar
- E) Şam ve Bağdat Bölgesi

7. Türkler, Osmanlı Devleti Döneminde Avrupa, Asya ve Afrika kıtalarında yer alan çok geniş topraklar ve bölgeler üzerinde hakimiyet sağlamıştır. Bu bölgelerde yer alan İslam eserlerini muhafaza ve imar ettikleri gibi bunlara yenilerini de eklemişlerdir. Hatta Osmanlı padişahları başka ülkelerin krallarından farklı olarak yaptıkları saraylar ile değil, her biri özel bir sanat eseri olan muhteşem camiler ile meşhur olmuşlardır. Kuşkusuz bu hususta pek çok nedenin yanında onların Hz. Muhammed'in (s.a.v.) şu hadisi de etkili olmuştur: "Her kim Allah için bir mescit bina ederse, Allah ona cennette bu mescidin benzeri (bir köşk) bina eder." (Müslim, Zühd, 44.)

Buna göre aşağıdakilerden hangisi Osmanlı padişahlarının inşa ettirdiği camilerden biri değildir?

- A) Fatih Camii
- B) Selimiye Camii
- C) Ayasofya Camii
- D) Süleymaniye Camii
- E) Sultan Ahmet Camii

8. Aşağıdakilerden hangisinde verilen âlim ve eser eşleştirmesi doğru değildir?

- A) İbn Arabî: Fusûsü'l-Hikem
- B) İbn Haldun: Mukaddime
- C) İbn Sinâ: el-Kânun fi't-Tıb
- D) Mevlânâ Celaleddin Rumi: Mesnevi
- E) Hoca Ahmed Yesevî: Divânü Lugâtî't-Türk

9. İslam medeniyetinin havzalarından biri olan Türkistan bölgesi hakkında verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Arapçada "Nehrin öbür yakası" anlamına gelen Mâverâünnehir Seyhun ve Ceyhun nehirleri arasında kalır.
- B) Tebriz, Kabil, Herat ve Kandehar pek çok ilim ve fikir adamının yetiştiği Türkistan'ın en önemli şehirlerindendir.
- C) Türklerin yurdu, memleketi anlamına gelen Türkistan Orta Asya'nın merkezî bölgesinde yer almaktadır.
- D) İmam Buhari, İmam Mâturidî, Farabi, İbn Sina ve Ali Kuşçu gibi önemli ilim adamları burada doğup yetişmiştir.
- E) Satuk Buğra Han ve Timur gibi devlet adamları ilme önem verip âlimleri himaye etmiş ve İslam medeniyetinin gelişmesine katkı sağlamışlardır.

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ 9

5. ÜNİTE ETKİNLİKLERİ

10. İslam medeniyetinin başlıca tarihî dönemleri vardır. Bu dönemler kendilerine has bazı özellikleri ile ön plana çıkmaktadır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisinde verilen özellik sadece o döneme ait değildir?

- A) Asr-ı Saadet ve Dört Halife: Başlangıç ve Kuruluş Dönemi
- B) Emeviler: Oluşum ve Yayılma Dönemi
- C) Abbasiler: Gelişim ve Kökleşme Dönemi
- D) Selçuklular: Fetih ve Zaferler Dönemi
- E) Osmanlılar: Kurumlaşma ve Bütünleşme Dönemi

11. Günümüzde Türkiye Cumhuriyeti Akraba Türk Toplulukları ve Müslüman Ülkeler ile İslam kardeşliği ve insani yardımlaşma faaliyetleri çerçevesinde yakın ilişkiler kurmaktadır. Bunun bir neticesi olarak İslam ülkelerinde hem geçmişte ata yadigarı olan ibadet yerleri ve kültürel eserler onarılmakta hem de ihtiyaç olan bölgelere yenileri yapılmaktadır. Kıtık olan bölgelere su kuyuları açılmakta, gıda yardımı ve kurban bağışları ulaştırılmaktadır. Mabetsiz yerlere cami ve mescitler yapılmakta, eğitim imkânı sağlamak için okullar inşa edilmektedir. Hastalık ve sağlık sorunları yaşayan yerlere hastaneler kurulmakta, ilaç ve tedavi malzemeleri ulaştırılmaktadır. Bütün bunlar fedakâr ve iyiliksever milletimiz tarafından desteklenmekte ve hayır yolunda bir yarış olarak görülmektedir. Bu konuda kamu kurumları ile özel vakıflar ve sivil girişimler birlikte hareket etmekte ve birbiriyle dayanışmaktadır. Bu çabaların sonucunda milyonlarca insana ulaşılmış ve gönül coğrafyamızın pek çok sorunları giderilmiştir. Bu çabalar sonucunda devletimiz ve milletimiz kişi başına düşen yardım miktarı olarak bütün dünyada birinciliğe yerleşmiş ve en iyiliksever ve yardımsever ülke ve ulus olmuştur.

Bu parçadan hareketle aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) İhtiyaç olan yerlerde yardım kuruluşlarımız cami ve okul inşa etmiştir.
- B) Türkiye'nin farklı ülkelerdeki iş birliği alanlarından biri de eğitimidir.
- C) Türkiye'nin muhtaç bölgelere yardımı kurban bağışıyla sınırlıdır.
- D) Son yıllarda Türkiye dünyadaki en iyiliksever ülke olmuştur.
- E) Yardım faaliyetlerine kamu kurumları da katılmaktadır.

12. “Ey insanlar! Sizleri bir erkekle bir diğiden yarattık ve birbirinizle tanışmanız için sizi kavimlere ve kabilelere ayırdık. Allah katında en değerliniz en takvalı olanınızdır. Allah her şeyi bilmektedir ve her şeyden haberdardır.” (Hucurât suresi, 13. ayet.)

Aşağıdakilerden hangisinde bu ayette ifade edilen tutum ve hassasiyet vurgulanmaktadır?

- A) “Müminler ancak kardeşlerdir. Öyleyse kardeşlerinizin arasını düzeltin ve Allah’tan korkun ki esirgenesiniz.” (Hucurât suresi, 10. ayet.)
- B) “Ey müminler! Bir topluluk diğer bir topluluğu alaya almasın. Belki de onlar, kendilerinden daha iyidirler. Kadınlar da kadınları alaya almasınlar. Belki onlar kendilerinden daha iyidirler. Birbirinizi ayıplamayın, birbirinizi kötü lakaplarla çağırmayın. İmandan sonra fasıklık ne kötü bir isimdir! Kim de tövbe etmezse işte onlar zalimlerdir. (Hucurât suresi, 11. ayet.)
- C) “Ey iman edenler! Zannın çoğundan kaçının. Çünkü zannın bir kısmı günahtır. Birbirinizin kusurunu araştırmayın. Biriniz diğerinizi arkasından çekiştirmesin. Biriniz, ölmüş kardeşinin etini yemekten hoşlanır mı? İşte bundan tiksindiniz. O hâlde Allah’tan korkun. Şüphesiz Allah, tövbeyi çok kabul edendir, çok esirgeyicidir.” (Hucurât suresi, 12. ayet.)
- D) “Sizden biri, kendisi için istediğini (Müslüman) kardeşi için de istemedikçe (gerçek anlamda) iman etmiş olamaz.” (Buhârî, İmân, 7.)
- E) “Ey insanlar! Şunu iyi bilin ki Rabbiniz birdir, atanız da birdir... Arap’ın Arap olmayana, Arap olmayanın Arap’a; beyazın siyaha, siyahın beyaza hiçbir üstünlüğü yoktur. Allah katında üstünlük ancak takva ileldir...” (Ahmed b. Hanbel, V, 411.)

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ 9

5. ÜNİTE ETKİNLİKLERİ

13. Medeniyet, Arapçada yerleşik olmak ve şehirli bir hayat tarzı yaşamak gibi anlamlar içerir. Medeniyet, farklı kültürlerin bir araya gelmesiyle oluşur ve evrensel bir nitelik taşır. Örneğin; Türk, Fars ve Arap kültürü birbirlerinden farklı olsa da her biri İslam medeniyetinin bir parçasıdır. Yine farklı ve büyük tarihî oluşumları ifade etmek için de İslam medeniyeti, Batı medeniyeti ve Çin medeniyeti gibi daha geniş kullanımlar tercih edilmektedir. Türkçede medeniyet kavramı yerine uygarlık kelimesi de kullanılır.

Bu parçadan aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Medeniyet farklı kültürlerin bir araya gelmesiyle evrensel bir nitelik kazanır.
B) İslam medeniyeti, bünyesinde birbirinden farklı kültürleri buluşturmuştur.
C) Batı medeniyeti günümüzde dünya çapında egemen hâle gelmiştir.
D) Türkçede uygarlık kelimesi medeniyet ile eş anlamlı olarak kullanılmaktadır.
E) Medeniyet kelimesi “şehirli olmak” anlamında da kullanılmaktadır.

14. İslam medeniyetinin oluşumundaki en önemli unsurlardan biri de dildir. İslam medeniyeti, Türkçe, Arapça, Farsça yazılan eserlerle zenginleşmiştir. Müslümanlar, yabancı kültürlerle karşılaştıkları andan itibaren ilk iş olarak farklı alanlardaki Yunanca ve Farsça eserleri Arapçaya çevirmişlerdir. Özellikle Abbasiler Dönemi’nde Yunan, Fars ve Hint literatürüne ait tıp, matematik, astronomi alanlarında pek çok eser tercüme edilmiştir. Bu iş için Abbasi Halifesi Me’mun zamanında Bağdat’ta - - - adında bir akademi kurulmuştur.

Parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Nizamiye
B) Beytü’l-Hikme
C) Ashab-ı Suffa
D) Dârü’l-Erkam
E) Dârü’l-Hikme

15. İslam’ı benimseyen ve bu dini bir yaşam tarzı hâline getiren Müslümanların, tarih boyunca farklı coğrafyalarda ortaya koydukları maddi ve manevi birikimlerin tümüne İslam medeniyeti denir. İslam medeniyetinin kaynağı vahiydir. Bu kaynaktan neşet eden bilgi ve irfan zamanla sanattan edebiyata, mimariden el sanatlarına, sözden müziğe Müslüman toplumların tüm eserlerinde kendini göstermiştir. İslam medeniyetinin oluşmasında özellikle Türk, Arap, Fars ve Hint kültürlerinin katkısı olmuştur. Müslümanlar, millet ve ümmet kavramlarını da İslam medeniyeti kavramıyla ilişkili olarak kullanmışlardır. İslam milleti ya da İslam ümmeti denince İslam medeniyetinin içine aldığı tüm milletlerin ruh ve ülkü birlikteliği de anlaşılır.

Bu parçadan hareketle İslam medeniyetiyle ilgili;

- I. Oluşumunda en fazla Fars ve Hint kültürleri etkili olmuştur.
II. Millet ve ümmet kavramları da İslam medeniyetiyle ilişkili olarak ele alınmıştır.
III. Müslümanların, tarih boyunca ortaya koydukları maddi ve manevi birikimlerin tamamıdır.

yargılarından hangisine/hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) I ve II
D) II ve III
E) I, II ve III

Gönlü Coğrafyamız

CEVAP ANAHTARI

1. ETKİNLİK

İSLAM MEDENİYETİNİN ANA DÖNEMLERİ

DÖNEMLER	EŞLEŞTİRME	TARİHLER
1. Abbasiler Dönemi	1	A. (750-1258)
2. Osmanlılar Dönemi	2	B. (1040-1308)
3. Emeviler Dönemi	3	C. (1299-1923)
4. Dört Halife Dönemi	4	D. (622-632)
5. Asr-ı Saadet Dönemi	5	E. (661-750)
6. Selçuklular Dönemi	6	F. (632-661)

2. ETKİNLİK

D

1- İslam medeniyetinin temel kurucu unsuru Kur'an vahyi ve Hz. Muhammed'in (s.a.v.) sünnetidir.

D

2- Raşit Halifeler Dönemi'nde Müslümanlar karşılaştıkları problemleri Kur'an ve sünnetteki ilkelerle çözerek İslam medeniyetinin köklerini sağlamlaştırmıştır.

Y

3- Emeviler Dönemi her alanda ihtilafların ortadan kalktığı, birlik ve beraberliğin korunduğu iç çatışmaların yaşanmadığı bir dönem olmuştur.

Y

4- Kur'an'ın yazılı bir Mushaf hâline gelmesi ve Hz. Peygamber'in hadislerinin kitaplaştırılması Emeviler Dönemi'nde gerçekleşmiştir.

D

5- Abbasiler ve Osmanlılar Dönemi'nde hilafet kurumu en uzun ve kesintisiz dönemlerini yaşamıştır.

Y

6- Abbasiler Dönemi İslami ilimlerin temellerinin atıldığı ve henüz itikadi ve fihhi mezheplerin oluşmadığı bir dönemdir.

D

7- Türklerin Emeviler Dönemi'nde başlayan İslamlaşma süreci Abbasiler Dönemi'nde hız kazanmıştır.

D

8- Türklerin Müslüman olmasıyla İslam dünyası her alanda yeni bir dinamizm kazanmış ve İslam dini fetihler yoluyla Avrupa'ya ve soğuk coğrafyalara kadar uzanmıştır.

D

9- İslam dini Selçuklular Dönemi'nde Anadolu'ya, Osmanlılar Dönemi'nde de Balkan coğrafyasına yerleşip kök salmıştır.

Y

10- Müslümanlar, İslam kardeşliği ve ayrılığa düşmeme ilkesini on beş asır boyunca titizlikle uygulamış ve ayrılığa düşmemiştir.

3. ETKİNLİK

İSLAM MEDENİYETİNİN YAYILDIĞI COĞRAFYALAR

FETHEDİLEN BÖLGE	FETHEDEN KOMUTAN	ÖNEMLİ ŞEHİR	ÖNEMLİ ÂLİM VE VELİ
Filistin Bölgesi	Ebu Ubeyde b. El-Cerrah	Kudüs	İmam Şafii
Suriye Bölgesi	Halit b. Velid	Şam	Muhyiddin İbn Arabi
Irak Bölgesi	Sad b. Ebi Vakkas	Bağdat	İmam-ı Azam Ebu Hanife
Anadolu	Sultan Alparslan	Konya	Mevlana Celaleddin Rumi
Marmara Bölgesi	Fatih Sultan Mehmet	İstanbul	Ebu Eyyub el-Ensari
Mısır Bölgesi	Amr b. el-As	Kahire	Amr b. el-As
Mağrip Bölgesi	Ukbe b. Nafi	Tunus	Ukbe b. Nafi
Endülüs	Tarik b. Ziyad	Kurtuba	İbn Rüşd

4. ETKİNLİK

Müslüman Türklerin İslam Medeniyetine Hizmetleri

Orta Asya'daki yurtlarında Abbasiler Dönemi'nde kalabalık topluluklar hâlinde Müslüman olan Türkler, İslam dinine samimiyetle bağlanmış ve bu yolda pek çok alanda etkinlik göstermişlerdir. İmam Buhârî, İmam Tirmizî, İmam Mâtürîdî, Farabî, İbn Sînâ, Zemaşşerî ve Ali Kuşçu gibi önemli ilim adamlarının hepsi Türkistan'da yetişmiştir.

Pir-i Türkistan olarak bilinen büyük İslam mutasavvıfı Hoca Ahmet Yesevî, yetiştirdiği alperen ve gazi dervişleri Anadolu'ya göndermiş ve Selçuklular Dönemi'nden itibaren İslam'ın bayrağının buralara taşınmasına öncülük etmiştir. Bu dönemde Belh şehrinde doğmuş büyük sufi Mevlânâ Celaleddin Rumi, küçük yaşta Anadolu'ya göç etmiştir.

Osmanlı padişahları, Yavuz Sultan Selim'den itibaren Hicaz bölgesine, Mekke ve Medine şehirlerine hükimiyet kurup halife olunca kendilerini bu "iki mukaddes şehrin hizmetkârı" anlamına gelen "Hâdimu'l-Harameyn" sıfatıyla nitelendirmişlerdir.

Osmanlılarda Surre Alayı adı verilen kervanlar, hacılara dağıtılmak üzere Mekke ve Medine'ye gönderilen değerli eşya, hediyeler ve çeşitli merasimlerle yola çıkar ve belirlenen şehirlerde molalar vererek Kâbe'ye kadar yoluna devam ederlerdi.

Meleklerin Hz. Peygamber'i, geceleyin Mekke'deki Mescid-i Harâm'dan alıp çevresiyle mübarek olan Kudüs şehrindeki Mescid-i Aksâ'ya götürmesine İsrâ adı verilir. Bunun ardından manevi âlemlere çıkarılmasına ise miraç denir. Bu nedenle Osmanlılar ilk kibleleri olan bu şehre sahip çıkmışlar, imarına ve halkın huzur içinde yaşamasına büyük önem vermişlerdir.

Osmanlılar Irak bölgesinde İslam medeniyetinin korunmasına özen göstermişlerdir. Bağdat şehrinde bulunan Hanefî mezhebinin kurucusu İmam Ebu Hanîfe'nin ve Kadiri tarikatının piri Abdülkâdir-i Geylanî'nin türbeleri ile Bağdat yakınlarındaki Kerbela ve Necef şehirlerinde bulunan Hz. Ali ve onun neslinden gelen bazı ehli-beyt imamlarının türbeleri de bunlardandır.

Osmanlılar Balkanlarda cami, medrese, han ve hamam gibi pek çok mimari eserler yapmıştır. Vardar Nehri üzerinde, Fatih Sultan Mehmed Han tarafından yaptırılan Taş Köprü, Filibe'de Sultan Murat Hüdavendigâr Camii, Yunanistan Kavala'da Mehmet Ali Paşa Medresesi, Bosna'da Mimar Hayreddin tarafından yapılan Mostar Köprüsü bunlardan bazılarıdır.

Gaznelilerden itibaren Türk-İslam devletleri döneminde yapılan pek çok cami ve mimari eser Hindistan'a maddi ve manevi büyük zenginlik katmıştır. Babürler döneminde yapılan ve dünyanın yedi harikasından biri sayılan Tac Mahal, bunun güzel örneklerindendir.

I. Dünya Savaşı ve sonrasında bir şair ve düşünür olan Mehmet Akif Ersoy (1873-1936) yazdığı şiir ve yazılarla bağımsızlık ve mücadele ruhunu diri tutmuştur. Somürgecilere karşı ülkesinin bağımsızlığı için çalışmıştır, Kur'an'dan aldığı ilhamla yazdığı şiir ve yazılar ile asrın idrakine ve gelecek nesillere İslam'ın hak din olduğunu açıklamıştır. Onun bu durumu ve konumu Hindistan'da yetişen Pakistanlı şair ve düşünür Muhammed İkbâl (1877-1938) ile bire bir benzemektedir.

Cevap Anahtarı

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

CEVAP ANAHTARI

Hicaz Bölgesi	Şam ve Bağdat Bölgesi
Mescid-i Nebi	Emevi Camii
Kudüs ve Çevresi	Hint Alt Kıtası
Mescid-i Aksa	Tac Mahal
Anadolu ve Balkanlar	Endülüs
Süleymaniye Camii	Kayrevan Camii
Kuzey Afrika (Mısır ve Magrip Bölgesi)	
Kurtuba Camii	

Cevap Anahtarı

Bakalım baş ka
neler varmış?

DÖGM Materyal

DÖGM MATERYAL

Etkinlik
Kitabı

Soru
Havuzu

Video

Etkinlik
Uygulamaları

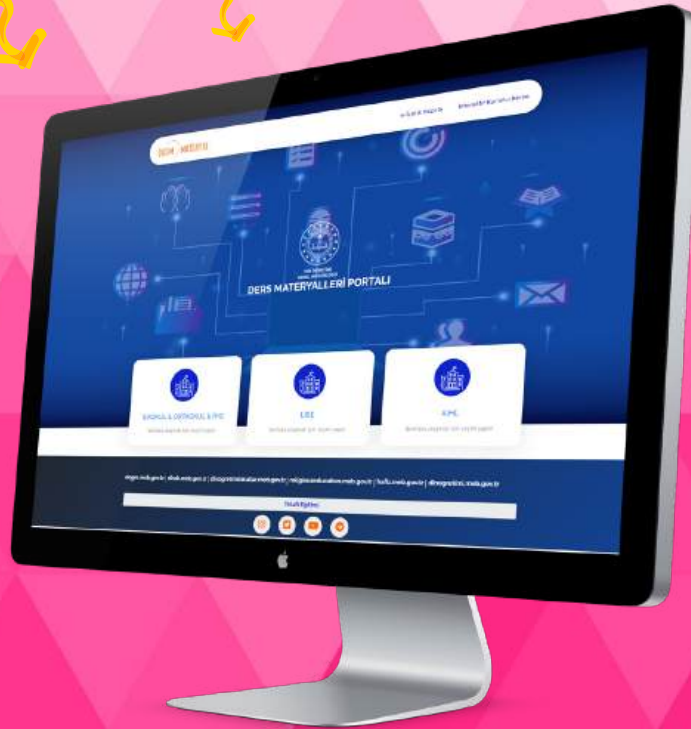
Çalışma
Kitabı

Etkileşimli
Kitap

İnfografi

Sesli
Kitap

Ders
Sunusu

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ